

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Baron

10. Telefon: 8-61. Előfizetés
Havonta 110, negyedévre 3:
évre 600, egészévre 1200 lej.
földre: Havonta 2, negyede
félre 12, egészévre 20 dollár
detések díjszabás szerint. Az
KELET a transilvaniai és t
zsidóság egyetlen politikai nap
ja. Cikkeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertélen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernö. Féléls szerkesztő: Jámbor
Ferenc. Búchrestr szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Ara 5 lej

Szombat 1937. május 1.

5697. EV.
IJAR 20.

XX. EVF.
99. SZAM

A munka joga

Május elseje, munkásünnep. Evről évre, mindig ezen a napon, a világ összes országában, Szovjet-Oroszországban éppen úgy, mint a hitlerista Németországban, munkás-milliók gyűlnek egybe, hogy rövid egy napon át emlékezzenek meg a munkáról, életük legfőbb valóságáról, mely érezhetővé és megfoghatóvá teszi egyéni létüket, az emberiséghez való viszonylatukat és mely a mindennapi kenyér jussát is jelenti egyben.

De nemcsak munkásünnep a május elseje. Ez a nap szabadság ünnep. Miért lenne ünnep ez a nap, ha a fogalom mögött, hogy „munka“, nem rejtőzne olyan eszmei tartalom, melynek létköreje ünneppé emelte az agynak, izomnak és képességnek szentelt május elsejét? Üres frázis maradt volna ez a szó, ha mögötte nem feszülne, soha el nem fojtható elevenséggel a munka jogának, a munka szabadságának gondolata.

A munkát ünnepegni kell, mert a munka fogalma egyben jogot is jelent. Jogot, mely éppen egy alapvető törvénye az emberiség életének, mint a megszületés és elhalás joga, amelyet nem lehet elvitatni senki emberfától. Mintahogyan jog maga az élet, ugyanúgy jog a munka. Elvitathatatlanul és megcáfolhatatlanul, mint minden alapigazság.

Milyen furcsa, hogy minderről beszélni és ni kell! A munka szabadságának jogát megmagyarázni és bizonyítani meddő kísérlet volna. Olyan nyilvánvaló, mint ahogyan nyilvánvalóan süt nyáron a nap és nyilvánvalóan virítanak és hervadnak el évről évre a virágok. De bizonyította-e eddig valaki is, hogy a munka joga elvitathatatlan? Kellett-e ehhez valaha is érv, vagy meggyőzés?

A munka jogát minden ország alapítványában lefektették, együtt az összes többi emberi jogokkal. Mintahogyan alkotmányunk 7-ik szakaszában lefektették, hogy:

„Vallási és egyházi hitbeli, etnikai származásbeli és nyelvi különbség nem képezhet akadályt a polgár és politikai jogok elnyerésére és azoknak gyakorlására“;

vagy mint ahogyan az alkotmány 8. szakaszának második kikezdésében olvasható, hogy:

„Az összes románok, etnikai származásra, nyelvi vagy felekezeti különbségre való tekintet nélkül egyenlők a törvény előtt és kötelesek egyenlő mértékben hozzájárulni a közterhekhez és adókhoz“;

ugyanennek az alkotmánynak a 21. szakasza tiltotta örökérvényű törvénné, hogy:

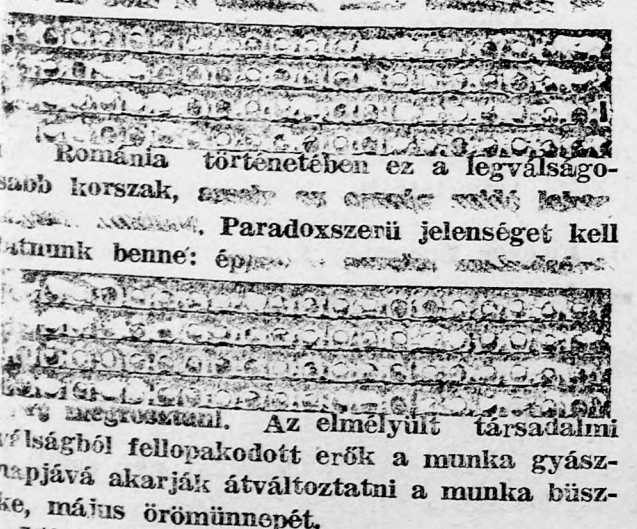
„A termelés összes tényezői egyenlő védelemben részesülnek“;

ennek a szakasznak második kikezdésében pedig, hogy:

„A munka szabadságát megvédi az alkotmány“.

Meg kell emlékezni ma, ezen a vészterhes május elsején arról a jogról. Fel kell kiáltani ezen a szabadságünnepen: a munka joga veszélyeztetve van. Vannak törekvések, amelyek meg akarják semmisíteni a 21. alkotmány szakasz második kikezdésének egyetlen mondatba foglalt törvényt: a munka szabadsága az alkotmány védelme alatt áll. És ezzel a megsemmisítéssel vagy megkerüléssel egyidőben meg akarják semmisíteni vagy el akarják kerülni az összes többi alkotmányos jogokat, amelyeket fentebb idéztünk: a polgári és politikai jogok és a törvény előtti egyenlőség szabadságát.

Talán soha olyan szükségszerűen nem ünnepelte ország a munka ünnepét, mint éppen

Május elseje sohasem volt egy nép ünnepe. A világ összes embereinek ünnepe ez, az összeseké, akik a munka jogát maguknak követelik. Nem a mi bününk, hogy ezen az ün-

Kormányrepülők elsüllyesztették az „Españát“, a felkelők legnagyobb hadihajóját

Bilbaot is borzalmas kegyetlenséggel bombázták a német repülők

Nemzetközi összefogás készül a felkelők ellen a kereskedelmi hajók védelmére

BILBAO, április 30. A Bilbao körül dúló harcok, melyek véres jelenetekkel az egész világ figyelmét erre a harcra összpontosítják, ma óriási jelentőségű eseménnyel bővültek. Mint a Havas jelenti: a köztársasági kormány repülői elsüllyesztették az „España“ nevű felkelő-hajót. A Havas újabb santederri jelentése szerint az Espana bombázása a kormány repülői által 9.45 órakor vette kezdetét. A hajót háromnegyed órán belül elsüllyesztették. A Velasco felkelő páncélos fedélzetére vette az Espana tisztjeit, de a legénységet sorokra birták. A santederri hatóságok haláshajókat küldtek a helyszínére, amelyek felvették a szerencsétlenséget túlélőket. A felkelők legfontosabb hadihajójának elsüllyedésétől újabb ezeket jelentik: A Velasco határolt tüze miatt a Santederrihez készülő Brora angol kereskedelmi hajó éppen el akart távozni, amikor megbombázták az Espana is. A parti hatóságok amelyek a kikötői gátról szemlélték az eseményeket, azonnal telefonáltak a kormány repülőterére, ahonnan pár perccel belül több gép szállt fel és ritka pontossággal több bombát dobtak le. Az Espanat azonnal felbontották. A Velasco gyorsan elmenekült. Az Espana személyzete kénytelen volt a tengerbevetni magát, mert a mentőcsónakok lebocsajjtása lehetetlen volt. A Brora az Espana bombázása után sértetlenül folytatta útját Bilbao felé.

Hatvanezer kormánykatonája és 2000 ágyu védi Bilbaot

Madridi jelentés szerint Bilbaot Mola közeledésének és offenzívájának megkezdésének híre már hetekkel ezelőtt rendkívül megerősítették.

A várost mintegy 2000 ágyu védi, melyeket különböző stratégiailag fontos pontokon állítottak fel. A csapatokat a legmodernebb nehéz gépfegyverekkel szerelték fel. Vezetőik valamennyien kipróbált és a spanyol hadseregben szolgált tisztek. A város környékét uraló Sierra Mendoya hegyet betonfedezékekkel építették ki és ezeket a fedezékeket egy tizenöt kilométer hosszú földalatti futóúrral hálózza körül. A védők létszáma 60.000 baszk katona, 6000 asturiai bányász és 2000 santederri hegylakó. A tengerparti védelem is tekintélyes, mert 4 tengeralttjáró, két gyors ágyuszlád, 10 felfegyverzett kereskedelmi hajó és 100 repülőgép áll a kormány rendelkezésére.

Nehézséget csak az élelmezés okoz, mi-ért is elrendelték a hivatalos adagolást.

Gyermekeket és asszonyokat bombázták Bilbaóban is a német repülők

A Reuter bilbaói jelentése szerint Bilbao városát tegnap délután 16 repülőgép bombázta, amelyek a szentanak leírása szerint németeknek lástottak. Másik 22 bombavető és 6 vadászipülőgép, szintén német gyártmányúak bombázták tegnap délután Galdacano falut, amely 15 kilométernyire van Bilbaótól. Hatalmas mennyiségű rob-

nepen vetődik fel parancsoló kényszerítéssel az a gondolat, hogy ennek az országnak minden kisebbségi polgárára az elkövetkező napok súlyos lehetőségeinek tudata nehezedik.

baanóanyagot és gyújtóbombákat dobtak le, amelyek 12 magánházat elpusztítottak és nagyobb tüzeket okoztak. A repülőkről gépfegyverrel tüzeltek a rémülten menekülő lakosságra és kímélet nélkül kaszálták le a férfiakat, asszonyokat és gyermekeket egyaránt.

A tengerparti zóna védelmére összpontosítják erőiket a baszk csapatok

A madridi kormány hivatalos közleménye szerint mivel a felkelők folytatják felgöngyölítő tevékenységüket Eibar körzetében, a kormányerők visszavonultak a vezérkartól kapott utasításnak megfelelően, hogy az óceán partján levő állásaik körülkerítésének elejét vegyék. Az ellenség folytatja bekerítési kísérleteit a partmenti körzetekben, Eibar városát használva fel kiindulópontul. A köztársasági csapatoknak sikerült biztosítani a csapatok zöme visszavonulásához szükséges óvintézkedéseket.

Durango körzetében a kormányerők ellentámadásba mentek át és 17 foglyot ejtettek. Tizenhárom felkelő katona, élén egy szakaszvezetővel jelentkezett a kormánycsapatoknál. Madridnál a felkelők támadási kísérletét a Los Franceses-híd mellett megheiusították. Toldeonál tüzérségi párbaj volt.

(Folytatása a 12-ik oldalon)

mentették az az európai katonák számára. Ez volt az a törvénykezés, amely a szombati munkaszünet vallási kényszerítésével szentelte meg a munkát. Ez adta a kötelező szünetnapot a világ összes dolgozóinak, ez tette szentté a munka fogalmát még mielőtt nárid kitalálta volna május elsejét.

BARZILAY ISTVAN

Mit akar Anglia?

Irta: Danzig Hileci

1.
Amikor Hitler uralomra került, egy zsidó telekügnök beállított a telavivi börtörré és így szólott: Zsidók! Hitler kancellár lett, tíz százalékkal emelkedtek a földárak! A telavivi ügynök százalékra számított a náci-forradalmat és ösztöne nem csalt: ezrével jöttek a német zsidók — és a földárak tényleg felszóltak.

Ha a palesztinai börtögnökök ösztöneire bíznánk magunkat, kész dolognak vehetnők Palesztina kantonizálását, illetve arab és zsidó államra való felosztását. A királyi bizottság állítólagos javaslatairól szóló hírek első következménye ugyanis az volt, hogy a telavivi börtön — legalább is elméletben — emelkedni kezdett a telkek és házak értéke. (Ha kantonizálják az országot, vagy dominiumot kapnak a zsidók, urak lesznek ott. Ha urak lesznek, korlátlanul jöhetnek majd az új bevándorlók. De nem lesz többé zsidó expanzió. A börtön szerint tehát emelkedni fognak a földárak a zsidó „államban“.)

Ezzel szemben Ben Gurion kijelenti az A. C. jeruzsálemi ülészekán, hogy az egész ügy „spekulatív“ stádiumban van még.

A „spekulatív“ jelző mindenesetre találó. Nem a börtörré, hanem a politikai helyzetre. A félelmetes spekuláns azonban ez alkalommal nem a zsidó telekügnök, hanem az angol gyarmatügyi hivatal. Ott folyik most a nagy spekuláció és félő, hogy a zsidók börtörré.

Ez a helyzet nyomasztó szignatúrája. És még hozzá nem is lehet eligazodni a sok elmentmondás között, ami a felszínen mozgó politikai jelenségek között mutatkozik. Pontosán tudjuk, hogy mit akarnak az arabok. Ha a részletek tekintetében különböznek is a vélemények, tudjuk világosan, hogy mit akarnak a zsidók. De sem a zsidók, sem az arabok nem tudják: mit akar Anglia?

2.

Az ország különböző részein kaszárnyákat építenek. Egyedül a haifai körzetben, félmillió fontot költöttek el az utóbbi időben katonai építkezésekre az angolok. A jól informált „Sunday Times“ máris tudni véli, hogy Palesztinába akarják át helyezni az egyiptomi angol katonai parancsnokságot. Az angol indokolás öszinte és egyszerű: „Palesztina a kulcs a Földközi-tenger keleti medencéjéhez és az Indiába vezető úthoz a Szuézi csatornán keresztül. Mit nem adna Olaszország Anglia palesztinai állásaiért? Palesztina többet ér ma, mint egy tucat Abesszinia és többet jelent a Földközi-tenger keleti sarkában, mint Spanyolország a nyugatiban.“

Angliának tehát kárpótlást kell találna Egyiptomban elvesztett katonai pozícióiért a Szuézi csatorna iránt. Erre viszont a legalkalmasabb a csatorna tulsó partján fekvő Palesztina.

Másszóval: Angliának fontosabb ma Palesztina, mint valaha. Nagyobb szüksége van erre a kis országra, mint eddig. Ezek a szükségletek viszont túlnőnek a népszövetségi mandátum megengedett határain. Az angol érdekeket és szükségleteket nem elégíti ki többé a mandátum, amely a szomszédos arab országok egyre növekedő önállósága miatt is tarthatatlanná vált. (Az iráki és szíriai mandátum megszűnésével Palesztina maradt az egyetlen mandatárius terület a Közelkeleten.)

Nem kétséges tehát hogy a mai palesztinai válság kezdettől fogva: a Palesztina-mandátum válsága volt. És az is világos, hogy miről van szó voltaképpen: a mandátum kicséréséről olyan rezsimmel, amely kielégíti az angol szükségleteket.

Két lehetőség volna erre: Palesztina koronagyarmattá (dominium) való nyilvánítása, vagy olyan „szerződéses“ viszony teremtése Anglia és Palesztina között, amilyen Irák s a brit birodalom, illetőleg Szíria és Franciaország között áll fenn: állam önállóságot ad Anglia az országnak és a szövetségi szerződéssel biztosítja saját katonai, stratég-

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR
Hirdetők — folyóiratok
1937. évi 10. 115. sz.

gial, közlekedési és kereskedelmi érdekeit.

Mindkét megoldási módnak azonban súlyos akadályai vannak, amelyeknek áthidalása távolról sem gyerekjáték. Ahhoz, hogy a mandatárius területből angol dominium legyen, elegendhetetlen a Népszövetség tagállamainak és az Amerikai Egyesült Államoknak a hozzájárulása. Már pedig ez nagyon is kétséges. Amerika és Franciaország — érthető okokból — különösen súlyt helyez Palesztina nemzetközi jellegének megővésére és semmiesetre sem fog belemenni abba, hogy Anglia — még ha dominium formájában is — egyszerűen bekebelezze Palesztinát. Palesztina „nemzetközisége” viszont: a Zsidó Nemzeti Otthon létesítését jelent, amelynek előmozdítására kapott népszövetségi, vagyis nemzetközi mandátumot az angol birodalom. Ez a magyarázata annak, hogy valahányszor veszedelm fenyegeti angol részről a Zsidó Nemzeti Otthont, mindig ebben a két hatalomban találja meg legerősebb támaszát a cionista politika és nem egyszer segítette győzelemre ez a támasz a cionizmus ügyét Angliával szemben, sőt most is legsúlyosabb és legerőteljesebb háttérvédje a cionista frontnak Amerika és Franciaország abban a küzdelemben, amelyet az angolokkal kell megvívnia a palesztinai zsidó jogokért.

De a másik lehetőség, az iraki és szíriai mintára kötendő szerződés — esetleg a francia és amerikai érdekek garantálása mellett — sem olyan egyszerű dolog. A külpolitikai szempontoktól eltekintve elsősorban a különleges palesztinai viszonyok miatt volna bonyolult művelet. Ennek ugyanis arab-zsidó megegyezés a nélkülözhetetlen előfeltétele. Nem lehet ugyanis szerződéses viszonyt kötni olyan Palesztinával, amely két ellenséges nép hadszíntere. Ha az arabokkal köt szerződést (Anglia, a zsidók, ha a zsidókkal, az arabok hiúsítják meg az angol-palesztinai egyezményt).

Ezeknek a nehézségeknek az áthidalására keres most megoldást a királyi bizottság. És ebből a célból dobták „piacra” előbb a kantonizálás, majd Palesztinának arab államra és „önálló” zsidó dominiumra való felosztása tervét. Hadd rohanják meg az árusok, hadd lássák, milyen árat adnak érte. Helyesebben: mit szólnak hozzá a zsidók, az arabok és — nem utolsósorban — az érdekeltek hatalmak.

Mert angol szempontból legalább is egyelőre — és az angol politika sohasem gondolt évszázadokkal előre — valósággal ideális megoldás volna az ország kettészelése, vagyis: külön „szerződéses” viszony teremtése egy arab és egy zsidó Palesztinával. Ez ugyanis nemcsak, hogy fölöslegesen tenné az előzetes zsidó-arab megegyezést, hanem ellenkezőleg: állandósítaná a szakadékok, elvágná a közeledés és összefogás lehetőségét a két nép között. Már pedig Anglia palesztinapolitikájára mindig az arab-zsidó feszültségre épült és a jelek szerint a királyi bizottság állítólagos „radikális” javaslatai sem változtatnának ezen a vonalon.

Vannak cionisták — a revizionistákról van szó — akik azt hiszik, hogy az angolok és a zsidók között „érdekközösség” áll fenn Palesztinában. Nos, az egész angol politika — akár az imperialista Churchill, akár a liberális Samuel, vagy a „szocialista” Passfield képviseli azt — tökéletes egyöntetűséggel azt mutatja, hogy nagyon is szűkre szabott érdek az, ami a zsidókhöz fűzi ezt a politikát Palesztinában.

Mint kis csoportot, mint haladó, adófizető és építő kisebbséget, amely elősegíti a brit birodalom kereskedelmi, politikai és stratégiai támaszpontjainak építését, — mindig szívesen látták és fogják látni a jövőben is az angolok a zsidókat. De hogy ez az európai szervezetségi, szíviós és akaratos nép önálló politikai hatalommá nőjje ki magát Palesztinában — ez már túllépi az angol érdekek határait. Ennek közvetlen következménye volna ugyanis: az arabok és a zsidók összefogása — Anglia ellen, vagy Anglia nélkül. Valahányszor az az érzése az angol mandatáriusnak, hogy túl gyors, a kellelténél erősebb a zsidó növekedés üteme, — „megállj!”-t kiált, mert, ugymond, elérjük az „érdekközösség” határát.

Ilyenkor válik „szükségessé” az arab-zsidó feszültség angol alkalmazása. A harmadik állja után jöttek az 1921-es zavargások. Az ötödik állja kezdetével: 1929 augusztus. Midőn 1933-ban csaknem negyvenezere nőtt az évi zsidó bevándorlás és a népszövetségi mandátumbizottság ülésén felvetődött Transzjordánia megnyitásának kérdése — Morosoff diplomáciai műve volt ez, akit ugyanebben az évben gyilkoltak meg —, az angol megbízottnak az volt a válasza, hogy a nagy zsidó bevándorlás „nyugtalanítja” az arabokat. Néhány hétre rá a főkörmányzó mondotta Nabluszban, hogy neki is „gondot” okoznak a zsidó bevándorlás „bizonyos jelenségei”. Nemsokára kitörték az 1933-as novemberi zendülések. Az angol sortüz áldozatai főleg arabok voltak ugyan, azonban nem tartotta vissza az arab notabilitá-

sokat attól, hogy kijelentsék Wauchopenak, miszerint „nem veszítették el bizalmukat” iránta.

Az 1936-os zavargások türelmes és féltett kezelésében is volt valami háláérzet angol részről az arabok iránt. Hiszen éppen ezek a zavargások tették lehetővé 12 angol bataliónnak Palesztinába való vezénylését — amire csak hosszantartó zavargások esetén nyújt törvényes lehetőséget a mandátum — és ez által nyert indokolást a palesztinai politikai státusz és alkotmány megváltoztatásának napirendtűzése is, amit oly aktuálissá tettek már Anglia szempontjából az olasz-abesszin háború után történt politikai fejlemények a Közelkeleten. De nemcsak ezek a fejlemények: a belső palesztinai erőviszonyok eltolódása is.

Újlehet, a zsidó többségtől és az arab kisebbségi sorstól való félelem robbantotta ki az 1936-os zavargásokat, — a zsidó pozíciók rohamos megerősödése és az arab-zsidó erőviszonyok kiegyenlítésének közeli perspektívája: az arab-zsidó közeledés minimális előfeltételeit is megteremtette. A politikai dialektika arra tanít, hogy a közeli kiegyenlítés leginkább felismerhető előjele: az ellentétek, a feszültség végsőkéig való kiegyenlítése.

Az utóbbi napokban sokat beszéltek állítólagos arab-zsidó béketárgyalásokról. Előbb a New-York Times, majd a palesztinai arab lapok lanszirozták a szenzációs hírt, hogy Párizsban arab-zsidó megegyezésről tárgyaltak a cionista vezetők szíriai arab előkelőségekkel. A Jewish Agency hevesen és szinte látható nyugtalansággal cáfolta. Sőt Ben Gurion, aki eddig az arab-zsidó közeledés híve volt, egészen meglepő módon kijelentette, hogy „nem lehet szó arab-zsidó megegyezésről, mert a cionisták nem bíznak az arabok megegyezési készségében”.

Mit jelentsen ez? A New-York Times a londoni Times „testvére”. Tehát: nagyon is közel áll az angol külügyi hivatalhoz. Leleplezése a párizsi tárgyalásokról nyilvánvaló üzenet, sőt figyelmeztetés volt: tudjuk! És a hivatalos cionista vezetők mindent elkövettek, hogy ezt a „tudjuk!”-ot megdöntsék. Elkeseredetten cáfoltak.

Ami azt jelenti, hogy Párizsban olyasmi történt, amit Anglia nem akar. De, ugy lát-szik, akarja Franciaország. Weizmann sokat járt Blumnál az utóbbi időben. És az is kézenfekvő, hogy a francia miniszterelnök nem egészen „ártatlan” Weizmann és a szíriai arabok találkozásában. Ami megtörtént.

Sőt: nem is ez volt az első ilyen szerű kezdeményezés. És nem is zsidó részről indult ki. Paradoxonként hangzik, de ez a féltve titkolt valóság: a legvéresebb zavargások idején történtek lépések arab-zsidó közeledés felé.

Még májusban történt. A főmufti segítséget kért a szíriai araboktól. Arra kérte őket, menesszenek küldöttségeket a palesztinai főkörmányzóhoz és bírák rá őt, hogy tegyen engedelményeket az araboknak. A szíriai arabok azt válaszolták: megyünk, de szüntessétek be a zavargásokat és a sztrájkot (ami sokat ártott a szíriai piacnak) és tárgyalni fogunk a zsidókkal is.

A szíriai delegáció nem jött. De megegyezési javaslatok jöttek Szíriából a Jewish Agencyhez, amiről a mufti is tudott. Zsidó részről azonban a legnagyobb óvatossággal kezelték az ügyet, mint ahogy ma is azt teszik.

Ugyancsak a zavargások idején a kairói „pánarab” központ is igen aktív volt hasonló közvetítési kísérletek terén.

Összegezzünk: Bizonyos lépések történtek arab-zsidó közeledésre. Egy, az angol külpolitikához igen közelálló, nagy világlat megküldötte a dolgot. A cionisták siettek megcáfolni: nem igaz, nem igaz! Más angol lapok viszont bizonyos hangsúllyal állapították meg, hogy Leon Blum igen élénk érdeklődést tanúsít a palesztinai kérdések iránt, sőt arról is beszéltek, hogy Lord Peel, a királyi bizottság elnöke meglátogatta őt Párizsban. Csakugyan erről volna szó: arab-zsidó közeledés fenyeget? És nem is egészen az angolok inyére, sőt...?

Bizonyos jelek erre mutogatnak. És ebben az esetben nagyon is érthető a salomoni ítélet kísérlete: a gyermek kettévágása, Palesztina arab és zsidó részre való szakítása.

Am megtörténhetik, hogy a ma még hevesen perlekedő két anya az utolsó pillanatban találkozik a gyermek épségbentartásának kivánságában, semhogy kettévágni engedjék azt.

Nem lehetetlen.

80 lóerős Deutz-motor,
dinamóval 230 voltos eladó.
GALLIAN, Ploesti, Str. Lahovary No. 10.

GALLIA IMPRIMÉK
az összes modern selyemváltozatokban

Figyelem!
Rendkívüli választék a direkt Párizsból hozott, minden dessinből 1-3 ruhára való selyem-imprimékben.

Naponta kapjuk párizsi központunktól azokat a dessineket és anyagokat, melyeket nagy konfekciós házak Párizsban feldolgoznak.

GALLIA
CLUJ,
Str. Gen. Neucicea No. 2.
(Palatul Renner)

BRASOV
Plaja Libertății No. 3.

SIBIU
Str. Regina Maria No. 7.

Tul sok a zsidó Magyarországon?

Az Uj Magyarság és a Pester Lloyd még mindig vitafokozik Darányi miniszterelnök szezedi beszéde fölött

Budapest, április 30. Darányi miniszterelnök emlékeztetés szezedi beszédének a zsidóságra vonatkozó kitételeivel még mindig élénken foglalkozik a magyarországi sajtó. A fajvédő lapok és politikusok egyenesen antiszemita értelmet adnak a miniszterelnök azon kijelentéseinek, amelyek a magyarországi zsidók állítólag aránytalanul magas számarányáról és a „galiciaiak” sze repéről szólnak. Az Uj Magyarság-ban Milotay István ezeket írja: „Ha régebben elegendő erőnk lett volna ahhoz, hogy meghuzzuk a határvonalat, legalább 30-40 százalékkal kevesebb zsidó volna ma Magyarországon.”

Ezzel szemben a kormányhoz közelálló Pester Lloyd megállapítja, hogy a bevándorlás csak 1870-ig járult hozzá a magyar-

19. század negyvenes éveire esik. Ezeknek a bevándoroltaknak az ivadékaik régi ben-szülötteknek tekinthetők ma. Az utóbbi évtizedek viszont nem produkáltak bevándorlást, ellenkezőleg: 1870 óta több zsidó hagyta el Magyarországot, mint amennyi bevándorolt. A háború előtt erős természetes szaporulata volt a magyar zsidóságnak. A háború után megszűnt ez a növekedés, a zsidó lakosság abszolút és relatív lélekszáma gyors ütemben esik vissza. A születési arányszám nagymértű csökkenése következtében 1920-tól 1930-ig 6.1 százalékkal esett vissza a magyarországi zsidók abszolút száma. 1932-34. években azonban 2.4 és 2.5 százalék között mozgott a zsidó gyermek számaránya, az újszülöttek között. Nem nehéz ebből kiszá-

SELECT MOZGÓ Vasárnapi kezdettel:
M 24
(Képek egymás ellen). A szezon egyik legizgalmasabb kémfilmje, főszerepekben:
Herbert Marshall, Gertrud Michael
A cselekmény színhelye Párizs—London—Berlin és Bécs.

országi zsidók számának növekedéséhez. Dr. Kovács Alajos, magyar statisztikus „A zsidók térhódítása Magyarországon” című könyvében, amely a fajvédők statisztikai kompendiumának tekinthető, szöszereint ezt írja: „Az 1870-től 1910-ig terjedő négy évtized alatt a zsidók tényleges növekedése kisebb volt, mint amilyenek a születési többlet erejénél fogva kellett volna lennie, ami annyit jelent, hogy ezen négy évtized alatt több zsidó vándorolt ki Magyarországról, mint amennyi bevándorolt az országba. „Kovács szerint több, mint százezer lélekre rug ez a kivándorlási folyamat.

A Pester Lloyd ezután megállapítja, hogy a nagy zsidó bevándorlási hullám a

mitani, hogy rövidesen rohamos visszaesés fog bekövetkezni a zsidó lakosság abszolút és relatív száma tekintetében.

IMPOTENCIA!
VILAGSZABADALOM! IMPOTENCIA már csak a múlté! A CASANOVA készülék (nem gyógyszer) használatával ittjástól a legelőrehaladottabb korig, még a legsúlyosabb IMPOTENCIÁBAN szenvedő FERFI is, viszszerer teljes virilitását. Küldjön 17 lejt bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldön diszkrétén ezen tüneményes készülék ismertetőjét. Készülékek állandóan raktáron.
A. Fischer Bucaresti I. Casuja postala 333.

London Dezső elsőrendű uriszabósága
készíti az eredeti angol modell szerinti legelegánsabb ruhákat úgy saját, mint hozott anyagból. CLUJ, Str. Regina Maria 44.
Weisz Kálmán és Jenő
szabócég 15 éven át volt munkavezetője.

SZOM
Ripka
Ki és mi
Bucuresti
A kormány
horodva ti
tulságosan
védelmi tö
tőval nem
A Viitor
is engedhet
bizonyos la
ges az, hog
közvélemén
ról holnapr
A Viitor
gálni a ha
Argusban
got. Hét sz
bályos, tör
világos vol
utasításra
Az Angus
a tőzsdén
szolódása.
térium meg
latkozat je
hogy az Ar
az igazi.
De negye
törvényterv
részletesen
tartotta sz
folni a min
közölte a sa
a munkavé
ságának elm
tani.
A jó aka
megnyugtat
Curentulbar
nu nyilatko
veg nem lá
A jobbold
rosan tapso
kis hangula
sajtó az Ur
nappal ezé
dással visel
szemben.
Az Uj Ke
dult annak
és hogyan
két törvény
riumban sen
denki titokz
felhuzza a v
— Nem t
Érdeklődt
szerkesztősé
síkhoz utasi
tők éppugy
igazgatók.
— De hát
iratot?
Titok, mē
Végül is a
je:
— Az, aki
gadta meg,
a tervezet fo
Igen rejtel
vanosság elé
ja, milyen cé
vanosságra
kérdés körül
tokzatosság
teanu fog a s
lános tiltako
gazdasági ére
iparának és
épülete ég lá
dek-komplexu
mindezek az
közölhetik
dül az ismer
kapart Mote
tik.
A fővárost
ütt kiérezhet
lemények és
szerte.

Riport-uton a nemzeti munkavédelmi törvényjavaslat nyomában

Ki és miért hozta nyilvánosságra a törvénytervezeteket? Dinu Bratianu hazaérkezését várja a kormány

Bucuresti, április 30. (Az Uj Kelet tud.) A kormány hivatalosa, a Viitorul, felháborodva tiltakozik ellene, hogy a lapok túlságosan sokat foglalkozzanak a munkavédelmi törvénytervezettel, melyet a sajtóval nem hivatalos helyről közöltek.

A Viitorul felháborodása érthető. Hogy is engedhető meg ez a renitens magatartás bizonyos lapok részéről? Hogyan lehetséges az, hogy az a sajtó, mely egy bizonyos közvélemény szócsové, nem tűri, hogy márról holnapra lefejezzék ezt a közvéleményt.

A Viitorul haragszik. Erdemes megvizsgálni a harag okát. Egy héttel ezelőtt az Argusban törvénytervezet látott napvilágot. Hét szakaszból állt a tervezet, a szabályos, törvényes előírások szerint s olyan világos volt a szövege, hogy végrehajtási utasításra már nem is lett volna szükség.

Az Argus cikkére óriási pánik tört ki és a tőzsdén megkezdődött az értékek lemorzsolódása. Az ipari és kereskedelmi minisztérium meghökken. Hivatalos cáfoló nyilatkozat jelent meg, mely azt közölte, hogy az Argusban közreadott tervezet nem az igazi.

A második törvénytervezet

De negyednap a Curentul már második törvénytervezetet közölt. Ezt az Uj Kelet részletesen ismertette már. Az már nem tartotta szükségesnek hivatalosan megcáfolni a minisztérium. Valer Pop csupán azt közölte a sajtóval, hogy Moteanu szenátor, a munkavédelmi törvény előkészítő bizottságának elnöke a kérdéssel kapcsolatban fog tartani.

A jó akasztófahumoru bucarestiek már megnyugtatónak találják azt is, hogy a Curentulban megjelent tervezet és Moteanu nyilatkozata között újabb törvényszöveg nem látott napvilágot...

A jobboldali sajtó természetesen hamarosan tapsolni kezdett Pop Valernak. Némi kis hangulátváltozást jelent ez, mert ez a sajtó az Univerul kommandórára néhány nappal ezelőtt legalább is hívős tartózkodással viseltetett Pop Valer kísérleteivel szemben.

A rejtélyes hírforrás

Az Uj Kelet munkatársa riport-utra indult annak megállapítása végett, honnan és hogyan került a közvélemény elé ez a két törvénytervezet. Az iparügyi minisztériumban semmiről sem akarnak tudni. Mindenki titokzatosan mosolyog, mindenki felhúzza a vállát és szétárja a karjait.

Nem tudunk semmit.

Érdeklődünk az Argus és a Curentul szerkesztőseiben. Az egyik kollega a másikhoz utasított. A közgazdasági szerkesztők éppúgy nem tudnak semmiről, mint az igazgatók.

De hát ki adta le a nyomdába a kéziratot?

Titok, mélyeséges titok.

Végül is a technikai szerkesztő megszűjt:

— Az, aki a kéziratot hozta, esküvel fogadta meg, hogy senkinek el nem árulja a tervezet forrását.

Igen rejtélyes uton jutott tehát el a nyilvánosság elé a két törvénytervezet. Ki tudja, milyen célok sugalták, hogy mégis nyilvánosságra kerüljenek, amikor az egész kérdés körül a legnagyobb homály és titokzatoság lappang. Az a hír, hogy Moteanu fog a sajtónak expozé tartani, általános tiltakozást váltott ki. Egész sereg gazdasági érdekképviselet, az ország egész iparának és kereskedelmének hatalmas épülete ég lázban, sok-sok milliárdos érdekek-komplexumok sorsa forog kockán és mindezek az érdekkomplexumok meg sem közelíthetik a tervezet forrását, egyedül az ismeretlenség homályából most előkapart Moteanu szenátor ur nyilatkozhatik.

Vélemények és feltevések

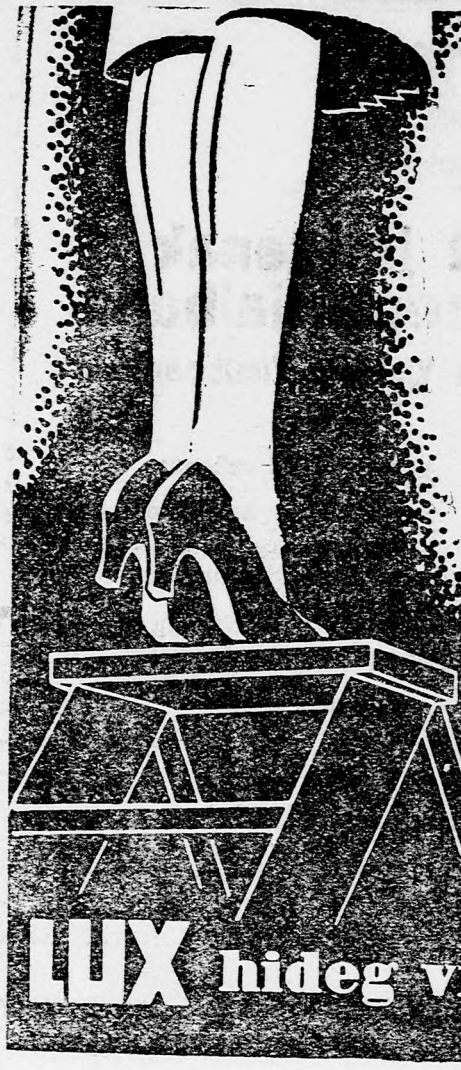
A fővárosban a pánik-hangulat mindenütt kiélezhető. A legfantasztikusabb vélemények és feltevések keringenek városzerte.

Mondják, hogy csupán kísérleti ballonnal volt szó, a kormány látni akarta, hogyan reagál a közvélemény. Azt is mondják, hogy a kormány pártjának az a szárnya, mely Pop Valerban neofitát lát, azért hozta nyilvánosságra a tervezeteket, hogy eleve is kompromittálják a parvenü ipari és kereskedelmi minisztert, aki elárulja az igazi liberális tradíciókat. Mondják, hogy Pop Valer befejezett tények elé akarja állítani Dinu Bratianu pártelnököt, aki sohasem akart hallani hasonló, alkotmányellenes törvénytervezetéről. Végül pedig azt is állítják, hogy a liberális párt platformot készít elő magának a törvénytervezettel az ellenzékbe vonulásnak: ime emiatt kellett távoznunk a hatalomról.

Moteanu nyilatkozatának elhangzása után az ipari és kereskedelmi körök nyugtalansága még fokozódott.

A kérdés pedig tovább kavargó a közvéleményben és megoldásra vár. A végső szó Dinu Bratianu. Mikor e sorokat írjuk, az az információ érkezik, hogy Tatarescu telefonbeszélgetést folytatott az Athénben

Kockáztathatja mert tetszik!

Tudja, hogy jól simuló selyemharisnyája lábainak szép vonalát még jobban kiemeli. Ezért nagy súlyt helyez harisnyáinak ápolására és mindig csak Lux szappanpehellyel mossa.

LUX hideg vízben is azonnal habzik

tartózkodó Dinu Bratianuval. A pártelnök állítólag közölte, hogy semmiféle munkavédelmi törvényhez nem járul hozzá, amennyiben az távollétében kerül nyilvánosságra.

Most már az a hír tartja magát, — és ez a legvalószínűbb — hogy a tervezet újabb megszövegezésére csak az ünnepek után,

„Nacionalista zsidó államot“ akartak létesíteni az állásaikból elmozdított birodidsáni zsidó vezetők?

Liberberg és Chawkin bünei a szovjet-lapok tükrében

Moszkva, április 30. Röviden jelentette az Uj Kelet, hogy Liberberg professzort, a birodidsáni kommunista végrehajtóbizottság elnökét és Chawkin nevi titkárát, akik az autonóm zsidó terület tényleges vezetői voltak, elmozdították állásaikból és büntető eljárást indítottak ellenük. Az első jelentésekben arról volt szó, hogy mindkét zsidó vezető trockijista üzemekben vett részt, újabb jelentések azonban egészen más bünt rónak Liberberg és Chawkin terhére: „Harcos zsidó nacionalizmussal” vádolják őket.

Liberberget, akit 1934-ben választották meg a birodidsáni végrehajtóbizott elnökévé, azzal vádolja a kommunista sajtó, hogy a „zsidó állam fejének” szerepét arogálta magának. Birodidsánban akarta át helyezni a kiewi zsidó kulturintézetet. Az odesszai Mendele Mojer Sforim muzeumot, valamint a közép- és fehér oroszországi zsidó intézmények nagy részét, hogy „megmentse a szovjet-száműzéstől a zsidó nemzeti kincseket” Liberberg Palesztinájának oltalma alá helyezze azokat.” Ahelyett, hogy Lenin és Sztalin nemzeti-

ségi politikájának megfelelő autonóm zsidóországot létesítést segítették volna elő, Liberberg és Chawkin — írják a szovjet-lapok — mindent elkövettek ennek a politikának likvidálása érdekében. Azt a jót arogálták maguknak, hogy „a zsidó nép nevében beszélnek”. Ezenkívül intrikáltak is egymás ellen és Chawkin azt hitte, hogy Liberberg elmozdítása után eljött az ideje és „zsidó nemzeti vezér” válhat belőle. Chawkin nacionalista zsidó államot akart szovjet kulturával áthatott zsidó nemzeti köztársaság helyett. „A zsidó ország megtámadhatatlan határaitól” beszélt, mintha a szovjetunióban élő zsidóknak nem volna éppoly szent Szovjetországnak határainak védelme.

A szovjetlapok végül elégtétellel regisztrálják, hogy megtörtént ennek a nacionalista szellemnek a leleplezése, rosszalja azonban, hogy ez a méreg túlságosan elhatalmasodott a zsidó autonóm ország felelős vezetői fölött úgy, hogy nem emeltek fel idejében szavukat Liberberg és Chawkin üzemel ellen.

„Offenziva“ a zsidó humor ellen

*

Az Offenziva Romana, a vaidisták cluji hivatalos szócsové, programszerűen haragszik a zsidókra. Ebben nincs semmi új, semmi érdekes, semmi eredeti. Vaida Sándor előtt hónapokkal, sőt évezredekkel akadtak már nála nagyobb, sőt jóval kisebb politikai személyiségek is, akik ugyan csak az antiszemitizmus tüznél melegebb politikai programjukat. A volt miniszterelnök azonban nemcsak a világalami törekvések miatt haragszik a zsidókra, hanem — humoruk miatt is. Vaida Sándor maga is szereti a humort, a könnyed finom és a dolgok lényegébe vágó élcet. Mint ilyen, nyilvánvalóan veszedelmesnek találja a zsidó szellem térhódítását. Azon a területen, ahol az enyhe ironia és az

éles szarkazmus görbetükrében mutatkoznak meg a kor nagyságainak apróbb-nagyobb gyöngéi. A cuzisták a gazdaságban, Vaida Sándor a humorban félti a zsidó térhódítást.

Az Offenziva Romana elveti tehát a zsidó humort, amelynek nincsen más célja, minthogy az egész világon kifigurázzon, nevetségessé tegyen embereket és rendszereket, amelyeket a zsidók perhoereszkálnak. Az Offenziva Romana figyelmezteti a jó keresztényeket, hogy ne terjesszék ezeket a zsidó anekdotákat, amelyeknek segítségével a zsidók a maguk perfid propagandájukat terjesztik, hogy aztán azt mondassák: „ridendo castigat... Moritz...” (Kacagva győz... Móricka.) És

hogy ezt a perfid zsidó propagandát illusztrálja, leközöl néhány mintát. Ime például egy vicc, amelyet Mussolini ellen terjesztettek a zsidók!

Velencében egy szép napon nagygyűlést tartott a fasiszta párt a duce elnöklete alatt. A gyűlésen megjelent számos angol vendég is, akik előtt Mussolini a feketeingesek erényeit méltatta, mondván, hogy ezek bármilyen parancsát végrehajtják, még azt is, hogy a biztos halálba menjenek. Az angolok kételkedtek, mire a duce felhívott a palota balkonjára egy öreg, hatvan éves nyugdíjast és ezeket mondta:

- Fasiszta vagy?
- Igen, Duce.
- Hiszel bennem?
- Igen, Duce.
- Készen vagy meghalni parancsomra?
- Igen, Duce.
- Hát akkor ugorj le az uccára.

A hatvan éves nyugdíjas átvette magát az erkély korlátján és holtan terült el a kövezeten.

Az angolok elcsodálkoztak és a Duce meg akarván mutatni, hogy az összes fasiszták hasonlóan lelkesek, megismételte a kísérletet egy középkorú tiszttel és egy 25 éves fiatalallemberrel. Valamennyien leugrottak az erkélyről és tétovázás nélkül haltak meg.

Miódon a 25 éves ifju ugorni készült, egy öregebb angol megfogta kabátjánál és visszarántotta. Majd gyöngéden szemébe nézett és megkérdezte:

— Miért akarsz meghalni? Előtted a jövő, erős vagy, nem is éltél még, tiéd az élet.

— Semhogy egy ilyen élet, inkább meg halok.

Hitlerrel is tud az „Offenziva” zsidó fordításból eredő vicceket, amelyeket a zsidó bankárok telefonon továbbítanak egymásnak egyik fővárosból a másikba, hogy azután megjelenjenek a sajtóban és megtegyék a kívánt atmoszférát. Ime az egyik Hitler-vicc.

Göbbels propagandaminiszter Berlin melletti hatvan ezer márkáért házat vásárolt magának. Másnap a ház falán falragaszok jelentek meg, a következő kérdéssel:

„Honnan vette Göbbels ur, a hatvan ezer márkát?”

Ezen az arcatlanságon feldühödve, Göbbels ezer márkát tüzött ki annak, aki a rágalmozót kézrekeríti. Másnap házának falán új falragaszok jelentek meg a következő szöveggel:

„Honnan vette Göbbels ur a 61 ezer márkát?”

A viccek nem rosszak. Az Offenziva nem tesz rossz szolgálatot vele, ha leközli. Elvégre is egy nép, amely ily szellemes, valóban megérdemli, hogy máglyára küldjék.

Egyébként pedig — a zsidó humor illusztrálásához még ezeknél jobbakat is bocsáthatunk az Offenziva rendelkezésére.

SPORT

Vasárnap teljes fordulót játszanak a Nemzeti Bajnokság csoportjaiban

Az Universitatea Clujon a Juventus-szal, a Viktoria Timisoaran a Ripensival játszik

Cluj, április 30. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelme során az A) csoportban vasárnap teljes fordulót játszanak. A fordulót ezuttal is a bajnoki címért való küzdelem, valamint a kiesés elkerülése iránti kétségbeesett igyekezet jellemzi. A bajnokság szempontjából érdekes a Bucurestiben eldöntésre kerülő Venus—CAO mérkőzés, valamint a Viktoria—Ripensia. Az első mérkőzés sorsa nem nyílt ugyan, azonban alighanem a Venus győz. A második, érdekes küzdelmet ígér, favorit azonban a Ripensia. Ami a kiesési zóna helyzetének tisztázódását illeti, a forduló reményekkel kecsegtet. Alighanem a Crisana pontot vesz el az aradi munkáscsapatától, míg az Universitatea a Juventusától. A kiesés szempontjából reményteliennek látszik az Unirea Tricolor és a Chinezul helyzete.

A forduló vasárnapi programja és a játékezők a következők:

Clujon Universitatea—Juventus, Ioan Macean.

Timisoara Ripensia—Victoria, Piky Kromer.

Aradon Gloria—Chinezul, Jean Petrescu.

Oradean Crisana—AMEFA, Anton Muresan.

Bucurestiben Venus—CAO, dr Stanciu Aurel; Rapid—Unirea Tricolor, Petre Vasile.

A részletes vasárnapi cluji programja

Az Universitatea—Juventus mérkőzésén kívül Clujon vasárnap alkerti bajnoki mérkőzések szerepelnek a programon, amelynek során a Haggibor az Avram Iancu csapatával mérkőzik. Hétfőn kezdetét veszi a Buteanu Aurel dr által ifjúsági csapatok részére alapított Danuțiu-kupa idei küzdelme. A részletes cluji program:

Kispálya. Dél előtt 9 óraker CMSC—UEC ifj. bajnoki, 11 óraker Napoca—Reuniunea ifj. bajnoki.

Nagypálya. Dél előtt 9 óraker Echo—Reuniunea I. o. bajnoki, 11 óraker Avram Iancu—Haggibor I. o. bajnoki, délután 1/3 óraker Turnatoria—U ifj. bajnoki, 1/5 óraker Juventus Bucuresti—Universitatea A) ligamérkőzés.

A május 4-i műsor:

Nagypályán délután 1/3 óraker Viktoria—CAC Danuțiu-kupa mérkőzés, 1/5 óraker Unirea Danuțiu-kupa mérkőzés (ifjúsági csapatok részére.)

A május 4-i műsor:

Nagypályán délután 1/3 óraker az előző napi vesztesek, 1/5 óraker az előző napi győztesek játszanak a Danuțiu-kupáért.

A Nemzeti Bajnokság B) csoportjának programja:

Nyugati csoport

Satumaren Olimpia—Crai Jovan, Raab Nicolae.

Albaulian Unirea—Phoenix, E. Huneade.

Targumuresen Mures—CFR, Lungu főhadnagy.

Oradean Rovine Grivița—Vulturii, Ritter Béla.

Timisoaran CAMT—Staurința, Pálfi Gyula. Petrosaniban Jiul—Soimii, Isér Craiova.

A debreceni Bocskai labdarúgócsapata a jugoszláv válogatottól tegnap elszenvedett kilengő vereség után újabb súlyos vereséget szenvedett. Ezuttal a Jedintsi csapatával játszott a Bocskai és kikapott 5:0 (3:0) arányban.

— Heves bőrvizkésnél és csalánkiütésnél a gyomor és a béltraktus reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel feltétlenül kitisztítható! Az orvosok ajánlják.

PRECIZIOS

műszerész-munkák

és javítások legszakosabb elkészítésére

SZABADALMAK kidolgozása. Előnyös árak. KOVÁCS ISTVÁN okl. mérnök, szabadalmi ügyvivő, feleskűt műszaki szakértő a cluji törvényszéknél — felügyelete alatt. A cluji közp. egyetem precizios műhelye v. MŰSZERÉSZNEK vezetésével.

CLUJ, Str. N. Iorga 7. Telefon: 2-34.

Electrosanitas

ORVOSI, egészségügyi és kozmetikai készülékek, műszerek és anyagok LEGOLCSÓBB beszerzési forrása. Szabadalmi (PATENT) iroda.

Ez a TESTSULY feszélyezi és elcsunytja Önt

120 Kg.

A túlságos kövérség állandó keserűség okzója. Terjedelmes pocakja groteszk teszi megjelenését. Állandóan ki van töve barátai tréfáinak. Azonban minden jelentéktelen epizód, azon súlyos nehézség mellett, amelyeket a kövérség a mindennapi életben okoz. Önnek. Ha még megemlítjük, hogy a kövérségre való hajlamosság nemcsak feszélyez, hanem veszélyes is, belátja, hogy legelsőrendűbb érdeke ettől a kallemtelen teherrel megszabadulni.

Mind ezek dacára bizonyos soványító-módszerek nem ajánlatosak. Korúlnie kell a legyengítő étrendet, amely kifizeszti a fizikai ellenállóképességét. Ugyancsak őrizkednie kell a túlságosan energikus eljárásoktól, amelyek átalakítják a zsíradékot és magukat a szöveteiket is megtömdik. A kövérségre való hajlamosságot természetes eszközökkel kell kezelni, amelyek támogatják a szervezetet a felesleges zsíradék kiválasztásában és eltávolításában, és amelyek megakadályozzák ezek felhalmozódását.

Az Urodonal negyszerűen megfelel ennek a célnek mert nemcsak oxidálja a felesleges zsíradékot, hanem fokozza az anyagcsere-folyamatot és így megakadályozza a zsíradékfelgyülemét. Vesse alá magát ezen terapeutikus folyamatnak és tapasztalni fogja, hogy fokozatosan visszakapja egykori elegáns megjelenését és mozgékonyágát.

E. Faivre profesor a Poitiers-i belgyógyászati klinika hírneves egyetemi tanára a következőképpen magyarázza meg az Urodonal kitűnő hatását: A kövérségre való hajlamosság esetében kitűnő eredményeket ad az Urodonal. A nitrogén tartalmú anyagok eltávolításával megakadályozza a vértelenséget és vérpangást, küzd a hasi vérbőség és a máj huzamosabb vérpangása ellen. Oxidálja és elégeti a szervezetet túlterhelő és ártató zsíradékot.

URODONAL

megakadályozza az időelőtti megöregedést

A tarsadalmi biztostól-intézet orvosi kara in rendel URODONAL-t.

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAKBAN és DROGÉRIÁKBAN

GHATELAIN KÉSZÍTMÉNY — MEGBIZHATÓ MÁRKA

Nem MINDEN ESŐKÖPENY Fulgarine

A „Fulgarine” esőköpenyt egy szabadalmazott angol eljárással készítik, minden egyes varrat gummiszalagokkal van elitmitve, ennek következtében a legnagyobb esőben is vízhatlan.

KÉRJE CSAK AZ EREDETI CIMKÉT

650 (8 v nélküli) az egész országban

Fulgarine

AZ ELEGÁNS ESŐKÖPENY

MINDEN ELSŐRENDŰ ÜZLETBEN KAPHATÓ

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Nyaraló és fürdőhelyiségek ארטה כשר étterem tulajdonosok figyelmébe! Főzésben, sütésben és cukrászatban hosszú éveken keresztül praktizált házaspár elhelyezkedést keres. Teljesen megbízhatók. משרה מושך szükségtelen. Cm: Finkelstein Steinmetznel, Bratea, jud. Bihor.

Finzier ruhafestő és tisztító. Telefon 505. Str. T. Vladimirescu 11. sz. Elsőrendű munka! Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Szükvizgyárosok figyelmébe! Alkalmi vétel. Üres, szénsavas tartályok használt állapotban eladó. Érdeklődők forduljanak „Hesa” céghez Craiova, Bratianu 40.

Eladó fűszerüzlet berendezés. alig használt, városi üzletben is megfelel. Fischer, Huedin, Gen. Mosoiu 86.

Vas és fűszerüzlet keres vidéki engros detail szombattartó üzlet. Ajánlatok fizetés igényekkel Lövinger Lipót, Reteag. Májusi költőzködéskor villany-, víz- és rádiószerelést legolcsóbban vállal az Electrovox cég Regina Maria 3. Ugyanott a legmodernebb csillárok és rádiók kaphatók részletfizetésre is.

180 lejért villanyondolalunk 6 havi garanciával. Speciális hajfestés, víz-vas ondolálás és művészies parókaakészítés. H. Lotti, Calea Regele Ferdinand 3. Udvarban.

Műhelynek alkalmas tágas emeleti helyiség Str. Regimentul 83. Inf: 8 szám alatt, kiadó:

Kereskedelmi végzettségű, etnikai román származású, könyvelésben, román, francia levelezésben, gépirásban jártas tisztviselő magyar és német nyelvismerettel olcsó díjazás mellett, állást keres. Megkereséseket a kiadó továbbítja.

Vasszakmában teljesen jártas kereskedősegédet azonal belépésre kerestünk, ajánlatok fizetési igények megjelölésével Noé és Godel Gherla címre küldendők.

On demande jeune fille connaissant français pour donner des cours á une fillette de 9 ans. Sladresser Bureau S. A. R. M. Ciucea (Tél 2.)

Finonkivitelű modern hálók kombinált szobák eladóak műasztalos, Str. David 8.

Legszebb ajándékok figurák és szervizek, perzsaszőnyegek és képekterek beszerzési forrása. PAX, Cluj, Cal. Victoriei 6.

Megbízható, komoly urak könyv akvizíciós munkára felvétetnek. Ajánlatok: Libraria Vidor, Oradea, küldendők.

Részvénytársaság keres központban fekvő nagy földszinti helyiséget, kb. 500 négyzetméter nagyságban. Ajánlatok: „Sofort” jelgére a kiadóba kéretnek.

Olesón eladó öt varrógép borkesztyű készítéshez és két széria férfi és női kaliber. Katz, Targumures, Str. Eminescu 34. Telefon 357.

Eladó

FORCSÖVEK, VASCÖVEK, gáz-, gőz-, olaj- és vízvezeték részére 2 coltól feljebb, könyökcsövek, T-csövek, csőreduktorok, idomdarabok, csapok, szelepek, váltók, minden mértékben és mennyiségben.

VASTARTANYOK, 1—250 vagon úrtartalommal, jó állapotban.

DIESELMOTOR 160 és 200 HP és Generátor 100 Kw. 50 Per. 238 Volt feszültségű 251 Amp. 500 fordulatu, igen jó állapotban.

Babcock Wilcox gőzkazán 421 m² fűtőterületű, igen jó állapotban.

Legsűrűtők, különböző szivattyúk, szűrőpresek és rámak.

HORDÓGYARI teljes berendezés.

VASLEMEZIEK 4 mm-től feljebb, I. U. L. vasak, vaslétrák, vaskémények.

HOCHWACUUM, Benzinreklifikáció és olajrafináció berendezés.

Erdeklődni:

HERCULES' S. A. Tileagd Jud. Bihor

Kesztyűs kézzel

írja: Fekete Tivadar

Rajna-Rosenthal,

vagy:

egy élet a XX-ik században

Sem dicsekedni, sem szégyelmivalóm nincs abban, hogy Rajna-Rosenthal Gyula, volt timisoarai bankár — s ha a hírek igazak — e pillanatban brüsszeli rendőrségi fogoly, közel két évtizede a legjobb barátaim közé tartozik. Nemzetközi értelemben is szédítő pályafutásának legérdekesebb pillanataiban találkoztam vele s köztem s más barátai között csak az az enyhe különbség van, hogy én felémelt fejjel állok és vállalom a barátságot, akkor is, ha Rajna-Rosenthal koponyáját guillotin kése szeli le a fűrészporsos kosárba. Sütikéremtlen abban a kétesfényű közgazdasági reflektorban, amely timisoarai pályáján bevilágította az utját s öröm volt ugyanakkor egy reflektorban fürdeni Timisoara legnagyobb társasági neveivel, akár művészetet, akár sportot, akár uriszlánokat értünk ezalatt. Amikor a timisoarai Szerb Bank igazgatójaként Rajna-Rosenthal Gyula megszökött a városból, s Párizsban vette útját, husztól negyvenmilliónyi tartaléktőkével, a „bégaparti Newyork“ akkori pénzkapacitásai így sóhajtottak: „Mi nem kötöttünk vele üzletet, mi nem azonosítottuk magunkat vele, mi mossuk kezeinket!“ Valóban keresni lehetett mellette hónapokon át, éltek belőle a devizőrök, a hivatalnokok, a pinócérek, a portások, az autósok, az éjszakai kisasszonyok, a bárpikkolóik, az újságírók és akit akartok: — ugynevezett „császár“ volt a vidéki metropolisz lapjain és dombjain, ha jökedve kerekedett, félmeztelen rikkancsokat öltöztetett fel s nem volt szegény ember, aki üres kézzel térfertget volna ki a timisoarai Szerb Bank kapuján, ha éppen Rajna-Rosenthal Gyulától kért valamit.

Persze, mondják a társadalomtudósok, a másébol adott, sikkasztott pénzből, hát könnyen tehetta! A háboru utáni devizakorszak nosies konjunkturája azonban nem egyedül Rajna-Rosenthal Gyulát termelte ki ebben a típusban. Ez év márciusának utolsó napján, egy nappal később, ahogy Rajna-Rosenthal Gyulát elfogták Brüsszelben, letartóztatták Wienben Bosel Zsigmond bankárt, a világszerte ismert pénzembert, akit nem kevesebb mint 200 millió silling eitulajdonításával vádoltak. Az ügyészség ugyancsak csalással vádolta dr. Ahrend, volt pénzügyminisztert, akit csak őrizetbe vettek. Boselék, állítólag, az osztrák Jegybank terhére követték el a csalásokat. Nem tudom, ebben a pillanatban ülnek-e még a Landesgerichten, vagy nevik sulyánál és szimbólikus csengésénél fogva

már szabadok-e, de amny bizonyos, hogy világgazdasági értelemben nagystillű manőverek messzire felülmulják Rajna-Rosenthal Gyula úde kilengéseit, pedig Gyula barátom sem nevezhető amatőrnek, s neve Közép-Európa minden metropolisának bankvilágában éppolyan ismerős, mint ugyanezeknek a metropolisoknak a rendőrségi folyósóin. Boselhez képest Rajna-Rosenthal még zseniális is, mert legalább tizszer bukott el és legalább ugyanannyiszor ugrott talpra és kezdte újra, előlrol az egészet.

Tegnap börtönben ült, holnap lakást nyit a Champs Elysées-n, udvara van, este frakkban ül az „Aidá“-nál, a következő nap délelőtt már értékpapirban köt, délután kiszalad új kocsiján Auteuilbe, a versenyekre, ezer frankot tesz egy lóra, elveszti, nevet, rágyújt valami kairói márkára s egy félév mulva, mondjuk, amszterdami rendszámú kocsiján, éjjélkor, hétéves kislíával menekül a belga határ felé.

2. Barátomnak barátom, de védőiratnak ez a cikk nem az. Védje az ördög a védhetlent, még akkor is, ha megrongált közgazdasági világtünetek között Rosenthal Gyula mellett a Boselék és a Castiglioniak neve csillog, homályos értékkel. Gyula benn van a „galériában“, ez kétségtelen. Amikor legutóbb Párizsban jártam, éppen fogoly volt, valami határátlépésért. A francia fővárosban is értékpapirizleteket kötött, ugynevezett prémiaizleteket, úgyhogy a papirokat nem vásárolta meg. Arra számított, hogy a kurzusok esni fognak, az ügyfelek veszítenek és akkor ő megkeresi a prémiaizletekbe befektetett 10 százalékot. Ez a prémiaizlet nincs meglítva Franciaországban, de Rajna-Rosenthal figyelték s adott pillanatban kiutasították Párizs területéről.

Csak Párizsból, nem Franciaországból. Leszaladt Montecarlóba, nyugodtan játszott egy-két hétig, ezutal a Kaszinóban, aztán eszébe jutott, hogy van egy kislia valamelyik liceumban, autóra ült s a kiutasítás dacára visszarahant Párizsba. Elfogták, lezárták tiltott városátarátlépés miatt, leültették egy hónapra. Valaki elárulta. Kiszabadult, kapott nyolcnapos likvidálási időt, mert ezután már a kiutasítás egész Franciaország területére szólt.

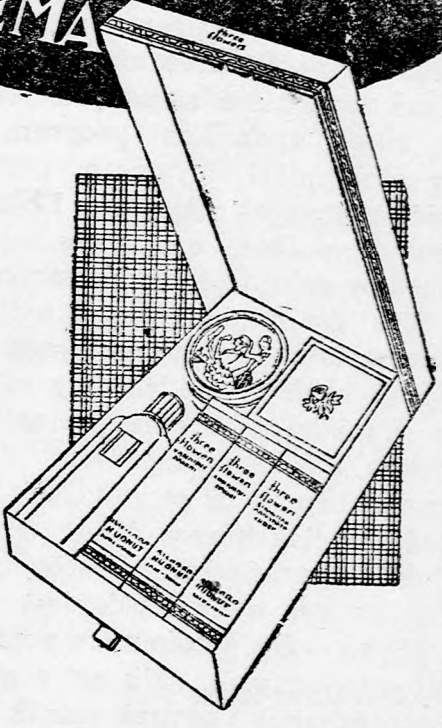
Ebben a nyolc napban, a likvidációs izgalmak között, találkoztam vele legutóbb a Hotel Pennsylvania halljában, a Rue des Aca-

Egy megoldott probléma

Mennyire is tud örülni mindenki aki fontosnak tartja arc-bőrének ápolását, amikor a neki megfelelő kozmetikai szert felezi fel. Azonban a legtöbb esetben az eredmény nem kielégítő, még a legkitünőbb készítményekkel sem. Mert nem elég, hogy a puder és krém külön-külön önmagukban jó minőségűek; mindaddig, míg nincsenek egymással összhangba hozva, mindaddig, míg nem ugyanazon alapelv szerint — mely egymás kiegészítőjévé teszi őket — készülnek, nem hozhatunk tökéletes eredményt. Ez a probléma most már tökéletes megoldást nyert a RICHARD HUDNUT FELE SZÉPÍTŐ-KEZELÉS által, az alábbi 5 speciális készítménnyel:

1. Three Flowers Special Cleansing Cream (speciális arc-bőrtisztító krém) az arc-bőr természetes melegével érintkezésbe jutva könnyen folyékonyvá válik, melyen behatol a pórusokba és megszabadítja az epidermist a tisztálaltalanságtól.
2. Three Flowers Skin and Tissus Cream (bőr és bőrszöveti krém erősíti és tapalja az epidermist. Megakadályozza a szövetek hervadását. Kisimítja a ráncokat és vonalakat).
3. Three Flowers Vanishing Cream (nappali krém) csodálatos puderalapot ad, az arc-bőr matt árnyalatot és fiatalos üdéséget kap.
4. Three Flowers Skin Tonic and Freshener (bőr tónizáló üdítő és frissítő) erősíti az izomszöveteket és kiegyensúlyozza a vérkeringést. A tisztító krémmel való kezelés után, ez a kitünő arcvíz, letörli a zsíradék és tisztálaltalanság utolsó nyomait is.
5. Three Flowers Face Powder (puder). Eme hírneves puder különböző árnyalatai között megtalálja minden évszakra az megfelelő nuancot; hasonlóképpen óriási érdeme RICHARD HUDNUT eme felsőrendű készítményének az is, hogy megőrzi az arc-bőr üdéségét. Kelemes illat és utólráhetetlen tapadóképesség járulnak még hozzá a RICHARD HUDNUT puderek maradóképtelenségéhez.

Fenti 5 készítmény komplett sorozata a THREE FLOWERS szépitőszerekből, egy különleges, szép dobozban, minden szaküzletben kapható

Richard HUDNUT THREE FLOWERS

ciás-n. Vidám és elegáns volt, mint mindig, a véletlen találkozók nem lepte meg s arra a kérdésemre, hogy most mit csinál, mit kezd, mihez fog, azt felelte világót megvető és elragadó nyugalommal, hogy majd azt a táncot táncolja tovább, amit eddig, csak éppen más városban. Hogy hol? Válatat vont: — Azt hiszem Brüsszelben. De a központ Londonban lesz, vagy talán Newyorkban.

— Milyen központ? ... — kérdeztem félénken. Olyan magától értetődő grandezzaival, amelyen csak egy Morgan vagy a kaportalai maharedzsa tudna felelni, válaszolta: — A bankomé — felelte anélkül, hogy egyelőre, a kiutasítás előtt és a börtön után, tudta volna a saját jövődöbeli bankjának a címét... Brüsszelbe menekült, a nyolcnapos tartózkodási engedély utolsó napján. Saját kocsin, háromszáz frank készpénzzel. Két hét mulva kártyát kaptam tőle Párizsban ezzel a szöveggel: „Bankom címe Ellis, Sohn & Comp. Stop. Központ: London, fiók: Brüsszel. Stop. Cím: Hotel Pont-Royal“.

3. Lehet, hogy elfogták, de fogadjunk, hogy egy éven belül új bankja van, mondjuk Stokholmban, vagy Madridban. Nem, Madridban mégsem, nem a polgárháboru miatt, hanem, mert onnét és Barcelonából már régen kitiltották. Csakugyan, ő az a kellemtelen idegen, aki sehol sincs otthon, mindenütt pénzt keres, mindenki él belőle és dolgot ad a rendőrségnek, hogy ne unatkozzanak a detektívek. Elképzelhetetlenül viharos élet, öldöklő nyugtalanságok között, szédítő hazárdériákban, örjítő galopp! Ha valaki arra itélné, hogy tíz évet töltsön Kajászó-Szöröcsögön és foglalkozzék baromfi-tenyésztéssel, föbelőné magát. De, ha valaki

arra kéréne, hogy Koppenhágában kétszer huszonegy óra alatt hozzon össze, mondjuk, egy baromfiexport és import részvénytársaságot, amely behalózná egész Európát és a magyar Nagyalföldről Dániába exportálna csabai kolbászt, a feladatot egy délután végrehajtaná, a félalaptöket lejegyeztené, megvetéssel dobna el a reggeli villanyosjegyet és este kilenckor a koppenhágai királyi operaház előtt saját Bugattiján jelenne meg, enyhén odabiccintve a világoskék uniformis ismeretlenül köszönő portásnak. Mégis, mi lesz a vége?

Az ilyen típusu embert két dolog öli meg. Vagy a szive, vagy a revolvergolyó. Ezekben a herce-hurcákban, menekülésekben, izgalmakban és verekedésekben egyszer megpatan a szív, amely elég kemény és elszánt volt, mások pénzét elvenni és elég puha és elég emberi volt, ebből a pénzből másnak adni. Vagy... Vagy egyszer egy finom nő, egy kitünő ital és egy jó cigaretta összetételében ráébred arra, hogy az egész futkározás céltalan. Hogy mindaz, ami loholás, igyekezet, megtévesztés, csalás, köntörfalazás, bánat és verekedés a pénzért és a pénz körül, tulajdonképpen nemtelen, értelmetlen és közönséges valami. Hogy a boldogság még pillanatokra sem megfogható álom és hogy a prémiaizletek, a devizák és a selymzissenésű bankjegyek között elsikkadt az élet igazi élésének íze és illata. Elsikkadt?... El! Mert nem csak a pénz, hanem az élet ízet is el lehet sikkasztani. Végül is szomorú élet, a pénz körül, mindenáron, minden cellán keresztül, a XX-ik században. Az ilyen életek csak akkor színek meg végérvényesen, ha majd két dolognak nem lesz sohatöbbé hatóereje: — az aranynek és a börtönnek.

SCHMOLL-DOBOZ 3 ISMERTETŐ JELE

Nem SCHMOLLPASTA az olyan kék-fehér, fekete avagy kék-fehér színű doboz, amelyről a fenti három ismertetőjel hiányzik. Háziasszonyok, óvakodjatok az utánzatoktól!

nytegy eljárás- egyes agokkal követ- gyobb atlan
PH ATO
havi garan- as ondolás Lotti, Calea
meleti helyl- szám alatt,
etnikai ro- román, fran- rtas tisztvi- smerettel ol- es. Megkere- s keresked- nk, ajánlatok Noé és Godel
aissant fran- une fillette S. A. R.
kombinált David 3.
k és szervi- rettek beszer Victoriel 6.
gyv akvizit- alatok: Lib-
ntban fekvő 000 négyzet- Sofort" jel-
kesztyűi ké- női kaliber- u 34. Tele-
bb, könyök- en mérték-
ültsgű 25f
ek.

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A londoni Exekutívé üzenete az oradeai Wizo-konferenciához

Igen tisztelt Konferencia!

Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy a transzilvániai Wizo 8-ik országos konferenciáját legszívesebben üdvözljük és egyuttal eljuttassuk Önökhöz a londoni Wizo Executive üzenetét.

Tizenhetedik éve annak, hogy a Wizo megalakult. Szerény keretek között, de hatalmas eszmétől fűtve alakult meg a Galuthban a cionista asszonyok világszervezete, amely apolitikus program alapján nagy átalakulási folyamatot indított meg a zsidó asszonyok világában. Ebben a reneszansz munkában, mely bensőleg megváltoztatta a galuthbeli zsidó asszonyt, új érdeklődési és munkaterületet nyitott meg és kivezette a zsidó nőt otthonának és családjának szűk kereteiből és a zsidó néperő való munkát és az eret jiszraeli zsidó nő művének előmozdítását tette feladatává. A munkatársak és segítőik egyre növekedő szolidaritással álltak egymásmellette és közös munkájuknak köszönhető az a hatalmas mű, mely történelmi jelentőséggel bír az egész építőmunka számára.

Mi mindannyian, akik ezt a művet szolgáljuk, büszkék vagyunk annak nagyságára és jelentőségére. A Wizonak munkája által nemcsak ahhoz járult hozzá, hogy az eret jiszraeli zsidó asszony hozzájárjon a palesztinai földhöz, hogy megteremtse az új zsidó parasztasszony típusát, hanem fennállása óta, évről-évre mintegy 300 képzett nő munkatársat állított a mezőgazdaság szolgálatába és leányok és asszonyok százait és ezreit látta el szükséges tudással és gyakorlati ismeretekkel, hogy képzett mezőgazdasági munkások és in- struktornők lehessenek.

Valósággal felmérhetetlen a Wizo háztartási kiképzőmunkájának jelentősége, melynek középpontjában a Nachlath Jichakban levő háztartási iskola, a Hostel áll a legmodernebb követelményeknek megfelelő berendezésével. Érdemes lenne statisztikailag megállapítani, hogy milyen hatalmas mértékben járult hozzá a Wizo a nép egészségi színvonalának emeléséhez, hány háziasszonynak és telepésnőnek adott új biztosságot és bátorságot a racionális háztartásvezetés ismereteinek közvetítésével, hogy hozzá tudásnak idomulni az ország adottságaihoz. Ennek az iskolának 500 abszolvense képezi ma Palesztina racionális háztartásvezetésének élcsapatát és őket követik azon asszonyoknak és leányoknak ezrei, akik a Wizo vándortanítási rendszerre által részesülnek kiképzésben. Gazdasági téren is nagy szolgálatoakat tett a Wizo az asszonyoknak és leányoknak, különösen az utóbbi években bevezetett szakkur- zusok által.

Es gondoljunk csak arra az odaadó munkára, melyet a Wizo a gyermekek gondozásáért, az anyák támogatásáért fejtett ki a legkülönbözőbb intézményeiben, részint a palesztinai Wizo föderáció által. Csecsemők ezreit mentettük meg az életnek csecsemőgondozóink gondos ápolása által gyermekotthonokban és házi látogatások útján olyan tény ez, melyet teljes jelentőségében fel tud fogni minden asszony és minden anya. A Wizo a nép szolgálatába állította erejét és mindenütt, ahol szükség volt rá — óvodák, klubok, estifanfolyamok, kulturális és nevelőintézmények és rendezvények által — a legkülönbözőbb formában igyekezett segíteni és ime, feladatai napról-napra növekednek.

Igen tisztelt Konferencia! Engedjék meg, hogy egy kérdést intézzünk Önökhöz, akik felelősségteljes, kitűnő erői által vezetett föderációt képviseljenek. Megtetted-e mindent, ami módjukban állott ennek a műnek a fejlődéséért? Hajlandók-e továbbra is, még intenzívebben dolgozni ezért, a maga nemében egyedülálló nőmozgalomért?

Elvárjuk mindannyian, hogy konferenciájuk tudatában legyen annak, milyen súlyos az az óra, amelyben tanácskozásra ülnek össze. Országunk fölött súlyos viharok szüggeltek el. Sok drága emberélet esett áldozatul, sokan megsebesültek, az ország mély sebekből vérzett a brutális hordák terrorja alatt és a jisiv csodálatraméltó bátorsággal, hősiességel, fegyverrel és önrudalommal türtte, hogy elvonuljanak föltte a rémület hónapjai. De egyetlen egy posztot sem engedtek át másnak, még a legelhagyottabb kolóniát és a legexponáltabb települést sem hagyták el menekülésszerűen az ellenség láttán. Férfiak és asszonyok, leányok és gyermekek szívós kitartással és megrendítő törekvéssel nemcsak hogy megvédelmezték a mi szeretett építőmunkánkat, de egyuttal továbbfejlesztették is azt, feltartóztatlanul és megfélemlíthetetlenül.

Nekünk, itt a galuthban méltóknak kell lennünk az egész zsidó nép palesztinai élcsapatának csodálatos cselekedeteihez. Kötelességünk hitünk, odaadó munkánk által mindig új bátorságot és elegendő anyagi erőt nyújtani ennek az élcsapatnak ahhoz, hogy kitartásuk és továbbépítsenek. És ehhez az élcsapathoz tartoznak mindazok, akik Palesztinában a Wizo művét építik; az ő támogatásukat minden erőnkkel elő-

Ideális arc-
bőrtbiztosít

COTY KRÉM

Ez a krém szakembereink hozadamas kísérletezéseinek eredménye. Megadja bőrnök az összes szükséges tápanyagokat anélkül, hogy túltáplálná azt. Sikere alkalmazható ráncok ellen. Állandé használata meglepő eredményt nyuit.

COTY PUDER

együttés és kizárólagos használata

A nyersanyagok lelkiismeretes kiválasztása, valamint a legújabb előállítási módszerének köszönhető, hogy ez a készítmény egyedül- álló női elegancia terén. Sikere világ- szerte el lett ismervé. „par excellence” francia luxus-gyártmányt képest.

EREDETI COTY-PARIS KÉSZÍTMÉNYEK

mozdítani — ez a gondolat vezesse konferenciájuknak minden határozatát!

Igaz cionista üdvözléssel:

Vera Weizmann s. k., Rebecca D. Sieff s. k.

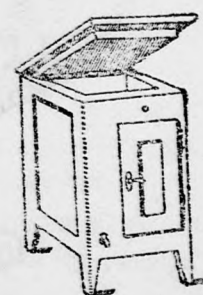
Romana Goodman s. k.,

Fanny Grubwieser s. k.

Engelmann Leoné üdvözölték rendkívül me- legén és szívélyesen. Mindhárom hölgy sok- éves munkája által nagyban előrevitte Bra- sovban a zsidó asszonyok kulturális munkáját. Az előadás végeztével Engelmann Leoné kö- szönte meg mindannyiuk nevében Weinber- gerné munkáját.

**Hotel-Restaurant „Ferdinand”
Cluj, Regele Ferdinand 63.**

מאכע היימיט בעקאנט דאס אונזער כשר
מסעדות אונזער השגחה דעם כידע
היים שווארטק. חיי מקלווש.

Jégsekreányek
a készítőnei

Jacob Grünwald
Cluj, Calca Decebal 23. Telefon: 7-41

WIZO-HIREK

Weinberger Nándorné látogatása Brasov- ban. (A) brasovi Wizo asszonyok az elmúlt héten Weinberger Nándornét, a cluji Wizo egyik vezetőjét látták vendégül. Brasovi tartozkodása folyamán két előadást tartott. Első előadásában általános cionista problé- mákkal foglalkozott, kihangsúlyozva Pa- lesztina elsődleges fontosságát az egész zsi- dó életre. Bárhol is éljen a zsidó, a Palesz- tina gondolat kell, hogy élete legyen, mert olyan mértékben erősödik a zsidóság helyzete a galuthban, mint amennyi poziti- vumot tud felmutatni a zsidó nemzeti otthon építésével, a népek közösségében. Majd a zsidó anyák figyelmét hivat fel gyermekeik zsidó szellemben való nevelésére, mert ez az egyetlen eszköz arra, hogy a gyermekek lel- két megacélozzák a rájuk leselkedő vesze- delmek ellen. Második előadását a Wizo-tea keretében tartotta Weinberger Nándorné, melyben a Wizo keletkezéséről, ereti és ga-

luti munkájáról beszélt. A szép számban megjelent Wizo tagok nagy figyelemmel és lelkesedéssel hallgatták a fordultatos és ren- dkívül érdekes előadást. Nem kétséges, hogy Weinberger Nándorné brasovi tartozkodása nagy mértékben hozzájárul az elkövetke- zendő Wizo-munkaperiódus felelőskítéséhez és az eddig is szép eredményekkel dolgozó brasovi Wizo csoport hasznára vált. Erre különösen azért volt szükség, mert Eiger Melanie, a csoport magaskulturájú és agilis elnöknője Bucurestibe költözött és így új munkaterv vált szükségessé, amelyet a csoport tagjai a legnagyobb megértéssel vállal- tak. A munka tovább fog haladni és minden remény megvan arra, hogy a Wizo asszo- nyok továbbra is a fejlődés irányába fogják a csoportot vinni. Weinberger Nándornét az előadások alkalmával a Wizo részéről Eiger Arminné és az ortodox nőegylet részéről

Megjelent

A második bővebb tartalommal,
Manelusen melléklettel

„BNÉ ASER”

”בני אשר”

Zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve Sulchan Aruch kivonata magyar fordításban minden zsidó házban nélkülözhetetlen. 30 lej bé- lyeg beküldése ellenében portómen- tesen kapható Rosenzweig Anton könyvkereskedésében CLUJ. Tekintélyes ortodox és neolog rabbik elismeréssel nyilatkoznak e könyvről

GALILEABA FEL! Földet a transilvaniai ifjuságnak!

A KKL KONFERENCIAI KIADVÁNYA

USSISCHKIN NAGY BESZÉDE

Palesztina politikai jövőjéről és a földkérdésről

— Ötven esztendeje, amióta közéleti tevékenységben résztveszek, sohasem nyilatkoztam a jövőről, mert ismeretlen volt előttem, hanem mindig arról beszéltem, amit akartam. Ha a világ minden zsidója arra gondolna, amit akar, úgy sokkal jobb helyzetben volnánk. Nem tudom, hogy mit hoz a jövő és nem hiszem, hogy valaki ezt meg tudná mondani. Ha ez a probléma olyan egyszerű volna és nem lenne komplikált, úgy nem jönné minden évben vizsgálóbizottság hozzánk.

Az angol kérdés

— 1919 októberében, két héttel az országba való érkezésem után, azt mondtam Weizmannnak: „A Palesztina-kérdés nem arab, hanem angol probléma”. Ugy gondolom, hogy a helyzet az utolsó 18—19 évben erősen rosszabbodott. Egy pár héttel ezelőtt, szűk társaságban, egy tekintélyes angol politikus a következőket mondta: „Higgyétek el nekem, én nem vagyok a zsidóságnak ellensége és az arabokat sem gyűlölöm, én nem vagyok sem a zsidók, sem az arabok barátja. De a Brit érdekeket meg kell védenem és tudnom kell, hogy ezen érdekeknek mi felel meg a legjobban”. Az utolsó évben minden politikai kérdésben az angol kormány ingadozó magatartást tanúsított. Hogyan tudtuk volna nyilatkozni arról, hogy a kormány mit fog határozni? A királyi bizottság sincs tisztában azzal, hogyan igazodjon el a komplikált kérdéskomplexumban. Különböző javaslatokat terjesztettek elénk: az ország továbbfejlesztését meg akarják akadályozni, a bevándorlást és a földvásárlást korlátozni és a Legislative Councilt létesíteni. Most is van egy terv, egy úgynevezett kantonizálási terv, azért úgynevezett, mert Svájcban a kantonok azelőtt léteztek, mielőtt egyesültek, nálunk pedig egy mesterséges felosztásra gondolnak. Amit a királyi bizottság határozni fog, az ismeretlen előttem.

A három társ

— Néhány nappal ezelőtt meglátogattam egy befolyásos angol. Többek között a következőket mondtam neki: „Erec Jisraeleben három társ van: Isten, a zsidó nép és az angolok. Isten az országnak a szépségét adta és Erec Jisraelt tejjel-mézszel folyó országgá teremtette. A zsidó nép az országnak a szentségét adta, a harmadik társ pedig átvette a mandátumot és kötelezte magát, hogy az országban a rendet fogja fenntartani. Isten a magáét megtette: Ugyanaz a napsütés az országban, mint valamikor, a hegyek és a völgyek sugároznak a szépségtől, még az ország termékenysége sem csökkent. Kétezer évvel ezelőtt Erec Jisraelt pusztá és sivár volt, de amióta a zsidóság megint az országba jött, a földeket arcuk verejtékével termékenyítették. Mi zsidók is megértjük a magunkét és örizzük az ország szentségét, függetlenül nagy hibáinktól. Azonban a kormány nem teljesítette kötelességét, az ország egy vulkánvá változott. Ha Londonban ilyen kormányzás volna, úgy egész Angliában ugyanaz az anarchia uralkodna, mint Erec Jisraeleben.

— A mi problémánk tehát nem arab, hanem angol probléma. Egy példa: amikor 1918-ban a héber egyetem alapkövét Jeruzsálemben a Scopus hegyén letették, az akkori Mufti — a mostani Muftinak testvére — szintén hozzátett egy követ. Lord Allenby azonban nem akart résztvenni a ceremónián, azzal az indoklással, hogy az arabok elégedetlenek lesznek. Az angol kormány problémája az, hogy mi felel meg jobban az angol imperializmus érdekeinek: az arabokkal, vagy a zsidókkal létesítsen-e megegyezést? Egyrészt tekintetbe kell venni, hogy a zsidóság az egész világon egy hatalmi tényező képez, amelyet nem lehet csak úgy félretolni. Ezenkívül tekintetbe kell venni azt, hogy ha az arabok hatalomra jutnak, akkor az egyiptomi arabok nyomdokain fognak haladni. Másrészt: ha a zsidóság egy erős hatalmat fog képezni, úgy nem lehet tudni, hogy az ő érdekük egybeesik-e az angol vonal érdekeivel? Különbösen az araboknak meg kellene nyílnom mondani, hogy Anglia a zsidókkal megy együtt. Így az egyedüli megoldás marad: „divide et impera”, Palesztina felosztásának terve mindennap változik.

Az ország felosztása

— En nem tudom, hogy a királyi bizottság tagjai tényleg javaslatot fognak tenni az

ország felosztására és hogy ez praktikus megoldást fog hozni a zsidóságnak, valamint az araboknak.

— Az arabok ezen javaslatot bizonyára vissza fogják utasítani a következő indokokkal:

1. Az ő hozzájárulásuk egyenlő volna a zsidó nép történelmi jogainak elismerésével, akkor is, ha ez csak az ország egyik részére vonatkozik.

2. Ennek a javaslatnak az elfogadása az elfogadása az arab impérium álmának a végét jelentené.

3. Az arab mozgalom vezetői anticionista propagandájuk következtében nagy tekintélyre tettek szert. Abban a pillanatban, amikor a szerződés létrejön, a politikai színpadról el kell tűnjének, mert egész hatalmuk kizárólag a cionizmus elleni harcban nyilvánul meg.

— A palesztinai adminisztráció sem fog e terv realizálásával egyetérteni, mert új komplikációk fognak a kis országban keletkezni, amely az ő kívánságukkal ellentétes.

Mit fognak azonban a zsidók és a Cionista Szervezet mondani, ha ezt a tervet előterjesztik?

A felelet ez: Nem!

— Az exekutívében és a cionista akciókomitétában ez a kérdés még nem lett tárgyalva. Így csak azt tudom önöknek mondani, amit én az ügyről gondolok. Az én válaszom nem egy érett megfontolásból ered, de egyszerű, közvetlen felelet: nem. Egy élő embernek egy élő nemzetnek mély érzéséből fakadó válasza.

Miért?

— Kétezer évvel ezelőtt imádságainkban nem a zsidó államról, hanem a „Kibbuc Galujot”-ról beszéltünk. Egy zsidó állam egymillió emberrel is megelégszik. Kibbuc Galujot azonban sokmillió zsidót jelent, akik évenként kereszttől az országba fognak jönni. Ha azt kérdezzük tőlünk, miért megyünk Erec Jisraelebe? úgy azt feleljük: „Kibbuc Galujotra!” És hogy melyik országba? Már harminc évvel ezelőtt az Uganda-tervek idején tisztán állott előttünk, hogy egy ország van csak, amely hozzánk kell tartozzon és pedig a bibliai határainal és az: Erec Jisraele.

— És akkor jönnék hozzánk és azt mondják: Egyik legfontosabb részét az országnak levágjuk és ami marad, azt nektek adjuk. Ott megtudjátok teremteni a ti „papi államotokat”. Ha ez az operáció a mi hozzájárulásunk nélkül történik, úgy csak egy kiút van: harc ez ellen a „gesera” ellen! Ha a mi hozzájárulásunkat követelik és bennünket alternatíva elé állítanak, hogy vagy hozzájáruljunk ahhoz, hogy egy zsidó állam létesüljön a tengerparti síkságon és az ország többi része az arabokhoz fog tartozni és a ti államotokban tudtok teljes nyugalommal dolgozni, vagy kapjátok az egész országot, de fáradtsággal, nehézséggel és zavargásokkal, én a második utat választom. Jaj annak a népek, amely nyíltan megtagadja ideálját néhány nyugodt óra kedvéért. A nép nem tud az egész országról lemondani, amely a Jordán nyugati és keleti részén fekszik és nem fog egy kis földterületre szorítkozni.

— Ez az ideológiai oldala az ügynek, amely véleményem szerint döntőleg hat. Hogy fognak a „szidur” kinyitni és egy nagy ideálért imádkozni, hogyha saját kezemmel az árusítás dokumentumát aláírtam. Egy nép, amely egy év alatt a legjobb százszázad fiát áldozta az országért, egy nép, amely olyan erővel rendelkezik, amely ma is új földterületeket vált meg és új telepítési pontokat alapít, egy olyan nép nem tud mindenről lemondani.

Praktikus szempontból is: nem

— Ha valaki azonban ezt a javaslatot praktikus szempontból helyesen tartja, annak következőket kell mondanunk: Ti azt akarjátok, hogy az országunkban egy úgynevezett telepítési rajont létesítsünk. Az arabok bizonyára át fognak jönni a zsidó kantonba, de egyetlen zsidó sem fog az arab kantonba átmenni. Csak egy rétege az embereknél fog ezen keresni, a földspekuláns. Milyen praktikus hasznót láttok ebből a javaslatból? „Egy zsidó államot, egy zászlót, uniformist és egy helyet a népszövetségben, talán Abesszinia képviselői helyét”. Lehet teóriákat alkotni, amelyek egy ilyen javaslat

elfogadását igazolják. Nem-e egy pillanat gyengeségében született az a teória, amely az Uganda-tervet jónak tartotta? Azonban egy nép nem cselekszik így.

— Ha én erről a kérdéstről nyugodtan beszéllek, azért teszem csak, mert lelmem mélyén az egész ügyben nem hiszek. Az én álláspontom eléggé tisztán áll, elhíhetik nekem, hogy semmiféle rábeszélés és semmiféle javaslat az én álláspontomtól eltántorítani nem tud. Nem tudom, milyen nagy az én befolyásom a Cionista Szervezetre, de ameddig én élek, minden erőmmel és minden fórumon ez ellen a javaslat ellen fogok harcolni, amelyet egy nemzet halálos ítéletének tartok.

Elmélet és valóság

— És most az elméletéről és a valóságról. Sokféle kérdést intéztek hozzám a földügyekről, amelyet én az ország problémái súlypontjának tartok. Kötelességem gyakran rámutatni arra, hogy én nem azért beszéllek a földkérdésről, mert a Keren Kajemet élén állok, hanem azért vagyok ez állás birtokában, mert éjjel-nappal erről a kérdéstről beszéllek. A földkérdés a mi „Mene Tekél”-ünk. Annak dacára, hogy a Keren Kajemet bevételei az elmúlt hat hónapban 24%-kal emelkedtek az elmúlt év hasonló időszakával szemben, nem megy a mi munkánk a megfelelő tempóban. A Geulat Haareccal szemben nem teljesítettük a kötelességünket, mert az országban 30% zsidó él és csak 7%-a a földnek van zsidó kezében. Ez a számarány ki kell mozdítsa nyugalomunkból. Nem lehet azt mondani, hogy ma nem lehet földet venni. A Keren Kajemetnek vételi szerződése van több ezer dunam földre az ország különböző részeiben. Ezeknek a szerződéseknek nagy részét ebben az évben kötöttük. Az elmúlt évben majnem semmiféle privát földvásárlás nem történt és a Keren Kajemet volt az egyetlen földvásárló. A Keren Kajemet megteszi a magát és tevékenységét még tovább tudná fejleszteni, hogyha megfelelő anyagi eszközök állnának rendelkezésére. Azt kérdezték tőlem, hogy mi történt a különböző ígérettel, amelyeket a galutban a KKL adományozóknak tettünk bizonyos földterületek megvásárlására, a külön akciókkal kapcsolatosan. A Keren Kajemet a legtöbb esetben betartotta ígéretét. Ezt az adományozókról azonban nem lehet mondani. Az elmúlt évben a Keren Kajemet proklamált egy akciót „40.000 dunam” föld megvásárlására, mi kértünk akkor a zsidó néptől erre a célra 250 ezer fontot. Az összeg nem gyűlt be, csak 40.000 fontot eredményezett az akció és a Keren Kajemet 10.000 dunam földet váltott meg a tervezett 40.000 dunam helyett.

Az Arlozoroff-akció alkalmával a Keren Kajemet az ígéretét sokszorosan betartotta. A gyűjtés a telepítésre ezzel összegeken kívül 10.000 fontot hozott, ezzel szemben a Keren Kajemet Cemach környékén 8000 dunam földet váltott meg. Most egészítettük ki ezt a területet 2000 dunammal és két kibbucot — a Massada és En Hakore kibbucokat — telepítettük oda. Egy falut fognak ott alakítani, amely Chaim Arlozoroff nevét fogja viselni.

A Kfar Ussischkin részére történő földvásárlás különböző okok miatt húzódik. Az akció 65.000 fontot eredményezett. A megvásárolandó földterületen egy nagy telepítést kell létesíteni. Az egyes parcellák kommagiálása nagy nehézségekkel van összekötve. Ezenkívül az az ember, akinek a nevére ez a falu viselni fogja, azt kívánja, hogy ez a telepítés Jeruzsálemben történjen, mert ez jövő fejlődésünknek nagy jelentőséget nyújt. Ez a feltétel megnehezíti a terv realizálását. En azonban kész vagyok meg várni, hogyha a falu Jeruzsálem környékén létesül.

Nir David és Szede Nachum

— A Keren Kajemet Beth Sean területén 25.000 dunam földet váltott meg. És éppen most, ezekben a sulyos időkben e területeken újabb telepítéseket eszközölünk. Két telepítési pont már létesült: Tel Amal és Haszade. Az első pontnak a neve Nir David, David Wolfsohn emlékére, a másikkak neve Szede Nachum, Nachum Szokolov emlékére fogja viselni. Ezenkívül a Kvuca Rodgeszt, a Hapoel Hamizrachi részéről, amely jelenleg Petach Tikvában van, valamint az Irgun Akibat a bet seani földeken telepítjük le. Ezenkívül tervbe van véve további telepítésre az Irgun Hacaefon és egy német zsidó telepítés, ame-

lyet az amerikai Ené Prith Nagypáholy jubileuma alkalmával adományozott összegből valósítunk meg.

Hagalilla

— És most itt van a Keren Kajemet nagy terve, amely szerint az ország északi részének földterületeit akarja zsidó tulajdonba megváltani. Nem titok az, hogy a KKL eredetileg nem akart a Hule-koncesszióban résztvenni azért, mert a koncesszió átvétele nagyon nehéz feltételekkel járt és a földvásárlást az egész környéken károsan befolyásolta. Annak dacára, hogy a KKL a tranzakció jelentőségének tudatában volt, nem volt abban a helyzetben, hogy az egész bevételeit erre a célra fordítsa. Azon fáradoztunk tehát, hogy olyan társat keressünk ehhez a nagy műhöz, amely abban a helyzetben lesz, hogy a Keren Kajemettel közösen a szükséges összegeket a tervnek keresztülvitelére rendelkezésre tudja bocsátani. Ezt a társat megtaláltuk az ICA-ban, amely nagy kolonizációs intézmény és nagy összegek felett rendelkezik. Így a Hule-koncesszió e két nagy intézmény tulajdonába ment át. A Hule-mocsarak megváltásával a Keren Kajemet földvásárlási tervét északra nem zárta le. Az a tervünk, hogy Felső-Galileában egy kolonizációs centrumot teremtsünk. Felső-Galilea az utolsó években el lett hanyagolva, annak dacára, hogy a zsidó Erec Jisraelenek ez a területe nagy jelentőséggel bír. Egy összefüggő földterületnek Észak-Palesztinában való megszerzése a régi kolonizációt is új életre fogja kelteni. Szafed, amely olyan sokat szenvedett az utóbbi zavargások alatt, a zsidó telepítési területek kiszélesítésével az ország északi részének egyik jelentős városává fejlődhet. Felső-Galilea földterületének és a Hule-területek északi részének megváltására nagy akciót indítunk be. Meg vagyok győződve róla, hogy a zsidó nép megfelelő választ fog adni a Keren Kajemet felhívására és Felső-Galilea jelentőségét teljes telepítéskörzete lesz a zsidó Erec Jisraelenek.

Mit jelent nekünk Erec Jisraele?

— „Erec Jisraele jövője nekünk nem vizsgálat tárgya. Semmiféle akadályozhat meg bennünket munkánk továbbfolytatásában. Palesztinához való viszonyunk semmiféle körülmények között nem változhat. Az arabok meg tudják a mi munkánkat nehezíteni, de nincsenek abban a helyzetben, hogy megakadályozzák. Az angolok is meg tudják a mi munkánkat nehezíteni, de ők sem tudják a mi művünköt megakadályozni”. Ezeket a szavakat mondtam Sir Hoppe Simpson-nak, amikor annak idején az akkori vizsgálataival engem felkeresett. És mikort azt kérdezte, honnan meritem ezt a hitemet? a következőket válaszoltam: „Az én hitemnek kettős alapja van, az egyik racionális és a másik irracionális. Az irracionális alap a nép hitén alapszik, hogy a nép az országába visszatér. Ezt a hitet a nép soha sem veszítette el, így ez a hit teljesebbé fog menni. A racionális alap abban áll, hogy Erec Jisraele az araboknak csak egy kis csepp a nagy arab tengerben, amellyel a sokszáz ezer kilométer földterület mellett, amely nekik Egyiptomban, Szíriában, Mezopotámiában és Arabiában rendelkezésükre áll. Nekünk azonban Erec Jisraele minden. To be or not to be. Élni, vagy meghalni. Mi örökké élő nép vagyunk, mi örökké élni fogunk.

A Keren Kajemet a zsidó nép életének sorsdöntő órájában látta hozzá Erec Jisraele egy új, fontos területének a megváltásához és kolonizálásához.

Minden zsidónak kötelessége segítséget nyújtani e nagy nemzeti terv megvalósításához.

Adományozatok Erec Hule földjének megváltására.

arc-
ztosit

Y
M

adama.
gadia e
ragokai
Sikerre
Állandó
nyuit

Y
R

sznála

dváslása.
modszereit
y egyedül-
kare világ-
exceleca"

E K

endkívül me-
n hölgy sok-
brevitte Bra-
turmunkáját.
an Leoné kö-
ben Weinber-

rdinand"
and 63.

מאכע הייט
עסטוריאנע
דער קהל ספרו

Jégszekrények

wald
Telefon: 7.41

Uj szépirodalom

— Az Uj Kelet bécsi tudósítójától —

A Husvétii valóságos regény-lavinát gördített az íróasztalomra. Boldogan turkáltam benne: Szeretem, ha sok új könyv van körülöttem. Szeretem a friss nyomdafesték-szagukat, a tarka-barka fedelüket (a fotomontázs sok új lehetőséget teremtett ezen a téren), szeretek az autorok érveivel vitában szállni, a gondolatmenetükből okulni, fantáziájuk tüze mellett melegegni. Testileg és lelkileg egyképpen üdőbb vagyok, ha sokat és újat olvasok... Most aztán alaposan részem volt ebben az élvezetben!

Az elolvasott új regények között rangban első a *Joseph Wittlin* háborus trilógiája. A német fordításban, melyet Allert de Lange, Amsterdam adott ki, *Salz der Erde* a címe. Wittlin lengyel író. Ahogyan Joseph Roth az előzavában bekonferálja: Homeros konzseniális lengyel fordítója. De még sok más egyéb dicséretet is mond róla. A kevésszámú kiválasztottak egyikének nevezi például: az egyszerű megnevezésüknek, a jelentéktelen részlet szimbolikus magasságba emelőjének; olyasvalakinek, ki érzélgősség, tultengő líraiasság nélkül is mélyen meg tud hatni bennünket.

Annyi bizonyos, hogy nyelvészete a fordításon is keresztül tör és hatalmas intenzitása. E művészetének kivételes erejével a kényes kérdéseket is decens módon képes megragadni. Más, durvább markoláshoz kézzel, okvetlenül pornografikussá sülyednének.

Egy hucut paraszt egyébként a hőse. E ruténbe ojtott Svejk körül azután, rengeteg zsidó epizód-alak mozog. Látjuk az orosz elől menekülő zsidók szomorú vonatát, az imaházba berendezett vasutikkal. Az aprólékosan megrajzolt sorozatok a meghasonlott lelki zsidó törzssor — de Jellinek a neve — kakaskodik. A tauglich-há nyilvántás után a Schammes nevű zsidó kocsmájában szopják le magukat az ujoncok. A káderhez induló vonatjuk nyomában zsidó asszonyok keserves siránkozása indítja meg a könnyradatot; ők ennek a tragikus kórúsnak vezetői. A vasuti vonalat ócska mordályokkal a vállukon, káftános-szakállas zsidók őrzik. A magyar csendőrről majdnem öklöre megy az ujonc had, nem érti „tüzből, kénközből, paprikából összetett nyelvét”; a zsidó tolmács közbelépése fékezi le a kitörőben lévő forradalmat. Időbe telik, míg az egyenruha, a reglana, no meg a zsidó századborbély szakáll- és hajnyíróművészete, a tréflí menáztól huzodozó zsidókat közös nevezőre hozza a többi rekruták külsejével-lelkével. A beöltözést megelőző fürdőbe zsidó szanitéc tereli őket és pedig In die Mikwe! kiáltással. Közben efféléket kiabál feljűk: Előre! Előre! Ne huzódozzatok a víztől; ne takarjátok el a bájaitokat, ti kisasszonyok, Zsuzsannácskák a fürdőben. Senkiselem leselkedik utánatok. Jó hus, nagyszerű hus, pompás ágyutöltelék, csupa bífetek az orosz tüzéség számára!...

Kitűnő könyv a *Kaczér Illés* néger regénye is. Sajnos, nem a magyar eredetijét olvastam (ennek „Ikongo nem hal meg” volt címe), hanem a német fordítását. A zürichi Europa-Verlag adta ki PAO cím alatt. Egy Franciaországba, majd az Egyesült Államokba szakadt afrikai négerfiú története. A véletlen a PAO-ba, pánafrikai szervezetbe sodorja. Műveit amerikai négerok dolgoznak itten, hogy egységbe kövacsolják a négereket, hazavezessék őket Afrikába és felszabadítsák a fehérek jármá alól. Szerelmi kalandja is akad: egy kéjre éhes amerikai miss ejti meg a szívet, dülja fel az idegzetét. Az élete a PAO és a szerelem között ingadozik ide-oda. A fájdalom költővé nemesíti, az emberi testvériség eszméjének hívévé. Egy gánszterbanda elteszi a láb alól. De még a kötél is a nagy emberi ideálok dobogtatják meg a szívet.

A történet háttérben a mai Párizs és a mai Amerika áll. A fajiság súlyos problémáit. Franciák; amerikai, párizsi és gyarmati négerok; régivágású és új ideálokért hevülő zsidók. Néhány pillanatra felvillan egy náci-legény tejfehér ábrázata is; a szőkelege mögött gyilkos ösztönök izzanak. Viszont a fekete Ndzsengezi az örök tavaszról, az örök emberi virágzásról

Szenteljen több figyelmet fogainak ápolására

„Cui fidus vide“

Ne engedje, hogy más készítményekkel félrevezessék. A „Botot“-féle fogpaszta, fogszappan és szárvíz kétségbevonhatatlan fölényvel bír, mert a legerősebb antiszeptikus hatóanyagokkal lettek előállítva.

A legnagyobb takarékoságot biztosítják. Ezért részesítse előnyben a

BOTOT

EZEK 200 ÉVE (1755—1955) SZOLGALJA A „BOTOT“-GYÁR AZ EMBERISÉGET AZ EGÉSZ VILÁG FOGORVÓSÁI ÉS FOLTECHNIKUSAI ALTAL AJÁNLOTT HÍRES FOGAPOLÓSZEREIVEL.

álmodik: a fehérek és a feketék testvérsülésétől. Nem fegyverrel akarná lerázni a fehérek uralmát. Naiv és mélyértelmű meséinek hőse, a búvészimas Ikongo, a nyelvével szalasztja meg, a revolverrel, rinceroszostorral felfegyverzett kormányzót. Kiölti rá a nyelvet és ez a nyelv egyre dagad, egyre nő és végre is minden akadályt felresöpör az utból. A mese a négerok nemzeti nyelvének feltámadását, egységbeolvasását szimbolizálja és a szellem erejének szembehelyezése az erőszakkal, egyenesen bibliai eszme.

Kaczér azonban nemcsak ügyes mesésző. Több más jelensége is van: kitűnő stilisztika, minden egyes alakját a maga sajátos nyelvén, a látóköréből vett fogalmakkal beszéli. Egy-egy látszatra csak odavetett szóval, megjegyzéssel, embereket, milliót egyképpen kitűnően jellemez. Biztos vagyok bene, hogy a regényre mindenütt felfognak figyelni, soweit die deutsche Zunge reicht...

Egészen mai regényt irt *Teodor Wolff*

is, a Berliner Tageblatt egykori főszerkesztője, a nagy német publicista: *Die Schwimmerin* a címe (Oprecht, Zürich kiadása.) Kiderült, hogy Wolff nemcsak közírónak nagy, hanem költőnek is. Egy szerelmi történet keretében vonzóan, lebilincselő érdekességgel rajzolja meg a háború végvonaglásait, a vérző, éhező Németországot. Azután végig éljük a kalauzólása mellett a weimari köztársaság különböző korszakait, az inflációt, a gazdasági feltámadást, majd a krízist, amelynek munkanélküliségéből a náciizmus lépíruga kisarjad. Politika, gazdasági élet, kulturális és testi eltolódások: — mind visszatükröződnek ebben a regényben, amelynek minden sorában a Wolff bölcs pesszimizmusa lélezkiz.

Ugynevezett szórakoztató olvasmány, német szóval: Unterhaltungsliteratur, tehát sokkal kisebb igényű és értékű a *John Samzara* regénye: *Die Glückliche Hand* (Humanitas, Zürich kiadása). Egy ápolónőről szól, az áldozatos életéről, amelyből mindenki más örömeit, előnyö-

ket, boldogságot csíhol ki, viszont neki csak lemondás, munka, szenvedés, nincstelenség jut ki. Előbb a férjeiben, aztán a gyerekekben csalatkozik. Néhány kellemes és meggondolkoztató órát lehet eltölteni ezzel a könyvvel; nagyobb emóciókat azonban nem vált ki, tartósan, nyomothagyóan nem foglalkoztat.

A *Mor Neumann* regénye viszont (*Heimkehr* a címe és a bécsi Fiba adta ki) egyenesen súlyos csalatkozás. Kezdetleges írás, sehogysem érthetem, hogy kiadja akadt. Papiros-emberek csetlenek-botlanak benne, akk primitív gondolatokat dadognak el és jelentéktelen, figyelmet nem érdemlő életet élnek. Ezt a regényt a minden áron könyvet írni akarás szülte. Ráadásul álorcáskodó könyv is. Nyilvánvaló, hogy zsidó írta és hogy zsidó millióban játszik, ám ez a szó „zsidó” egyszerűen fordul elő benne. Ez a rejtőzködni akarás még fokozza a kellemetlen érzéseket, amiket ez a könyv kivált. (t. i.)

Kiélesedett a helyzet a targumuresi kisebbségi és többségi ügyvédek között...

Mialatt a fiatal román ügyvédek gyűlése szüntette román kamarát követel, a kisebbségek remélik, hogy sikerül a méltányosság elvére helyezkedni

Targu-Mures, április 30. (Az Uj Kelet munkatársától.) Mint ismeretes néhány héttel ezelőtt a targu-muresi ügyvédi kamara választmányi gyűlést hívott össze azon célból, hogy az országos ügyvédkongresszusra delegátusait kijelölje. A jelölések során elvi okokból ellentétek merültek fel a kisebbségi és többségi választmányi tagok között, mivel a kisebbségi ügyvédek az őket megillető három delegátushoz ragaszkodtak és ennek nyomán Dr. Baciu Aurel képviselő, ügyvéd kamarai dékán, lemondott eddigi tisztségéről, majd lépését a többi választmányi tagok is követték, míg a kamara az ügyek vitelével ideiglenesen dr. Sebess Jenő prodekánt bízta meg.

Azóta a helyzet mind élesebbé vált a kamara kisebbségi és többségi ügyvédjei között, míg végül most a targu-muresi fiatal román ügyvédek gyűlést hívtak össze, amelynek határozataiként foglaltak elhangzó memorandummal fejezték ki szolidaritásukat Dr. Baciu Aurellal, a lemondott dékánal és a választmányi tagokkal.

A fiatal román ügyvédek memorandumja szenvedélyes hangon számol be a legutóbbi választmányi gyűléséről és annak határozatairól, majd a következőket állapítja meg: „Tekintettel arra, hogy kisebbségi kollegáink a legutóbbi választmányi gyűlés alkalmával visszaéltek kollegiális érzelmeinkkel, viselkedésüket provokációnak minősítjük és reméljük, hogy belátják, hogy ezután nem hivatkozhatnak a mi részünkről semmiféle kollegiális érzületre,

amelynek különösen parancsoló szükségessége lenne a mai nehéz időkben.

Ennélfogva minden vonatkozásban szolidaritásunkat fejezzük ki a Dekán ur és a lemondott választmányi tagok mellett és kérjük, hogy minket is értesítsenek jövőd magatartásukra vonatkozólag, hogy kisebbségi kollegáinkkal szemben mi is ugyanerre az álláspontra helyezkedhessünk.

A kisebbségi legnagyobbat meglepetésünkre még mindig a nemzeti ideálok megsemmisítésére törekzenek ebben a kamarában és ezért tiltakozunk követelőző és merész provokációik ellen. Ezért nem tűrhetjük, hogy a kongresszuson olyan kisebbségi elemek képviseljék érdekeinket, akik messze állanak nemzeti hitűnkől, törekvésünktől és lelkünktől.

A román elem diadala valóssággá kell fejlődjen a targu-muresi kamarában is és ezért kérjük Dekán ur, hogy belátása szerint cselekedjen annak érdekében, hogy a kisebbségi ügyvédek ezen viselkedése méltó megítélésben részesüljön a kongresszus részéről is és kérjük, hogy az eddigi uton tovább haladni sziveskedjen.”

A memorandumot 19 fiatal román ügyvéd írta alá és juttatta el a lemondott dékához.

Ugyanakkor a „Glasul Muresului” című targu-muresi hetilap, amely a helyi liberálpárt hivatalos organuma és Dandea Emil szócsove és amely eddig éles ellentétben állott Dr. Baciu Aurel minden ténykedésével, mivel a keresztény-nemzetipárti képviselő

és Dandea Emil halálos ellenségek, most közös platformra helyezkedik Baciu Aurellal és „Román kamarát akarunk Targu-Muresen” című vezércikkében éleshangú támadást intéz a kisebbségi ügyvédek ellen.

Ugyanakkor, amikor a fiatal román ügyvédek éleshangú memorandumot intéztek a kisebbségek ellen és amikor, már a jobboldali sajtó is hallatja száját ebben az ügyben, a targu-muresi román ügyvédek is újabb gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a kamara rendkívüli tisztújító közgyűlésén milyen álláspontot foglaljanak el.

Szenvedélyeshangú viták után a román ügyvédek elhatározták, hogy ez alkalommal szakítva az évtizedes tradícióval és kollegialitással, amely a targu-muresi román és kisebbségi ügyvédek között kifejlődött, önálló listával indulnak a választásokba és nem kötnék a kisebbségi ügyvédekkel választási győzmenyt.

A határozatok sajnálatos kiéleződésére vezethetünk vissza, hogy egyetlen többségi ügyvéd Marar Moise foglalt állást a kisebbségek köztendő választási egyezmény mellett, amelyet azonban a többi román ügyvéd elszavaztak.

A kisebbségi ügyvédek, akik elküldik delegátusait az országos kongresszusra, még mindig hisznek abban, hogy a megértés győzni fog a többségi ügyvédek sorában és mint az eddigi években is közös megállapodással fognak a választások lezajlani.

Amennyiben azonban ezek a kísértetek meddők maradnak, úgy a targu-muresi kisebbségi ügyvédek ez évben önálló listával fognak részt venni az ügyvédkamarai választásokban, amelyeknek kimenetelét nagy érdeklődéssel várja az egész ország közvéleménye.

Benczel Béla

Tavaszi és nyári szövetkülönlegességeim megérkeztek. Silberger I. uriszabóság Str. Memorandului 10.

Lond...
a tár...
te...
Holn...
M...

Berlin, ápril...
külgyminiszte...
Rómába, hogy...
jét. Ennek "mín...
szerint rendkiv...
uttal befejezés...
diplomáciai tá...
olasz-német m...
készíteni.

Róma és Be...
lesz — írja a...
sebb, olyannyi...
sára a demok...
sára van szük...
Me...
he...

Párizsi jele...
melyet a Blum...
pontjának nev...
mény nélkül z...
ugyszólván m...
A kezdet min...
csétlen volt, r...
cialista szerve...

Blum...
ciális...
Beavatottak...
„nagy napon”...
felszólítja a m...
tálják az új r...
azonban a mu...
lentéseket tesz...
érdekében. Ez...
kolatlan sz...
okot, melyek a...
na, hogy a szociál...
vestették vol...
előtt.

Az e...
Pedig a szo...
ban Franciaor...
volt. Ezt ige...
ahol a szociál...
több szavazat...
lenfelével szen...
szótöbbséget é...
sa május 2-ár...
lőlt visszalép...
marai tilés kü...
jelentőségül.

Amennyiben...
gött álló népf...

A...
E hatalmas...
tartozik éln...
dik abban a...
az a film, e...

Lil Das...
Ujab...
a l...

Az olcsó...
Ismeretes...
dában bárki...
zolvánnyal m...
tősegi kedve...
30-án megny...
sára utazni...
lentik — új...
Is engedélyez...
Ezek az uja...
ők: Akik ne...
nem autón, v...
nak április 2...

Londonban megkezdődtek a tárgyalások a Róma—Berlin tengely ellensúlyozására

Holnap utazik Rómába a német külügyminiszter. Megerősödött a francia kormány helyzete

Berlin, április 30. (Rador.) Van Neurath külügyminiszter holnap, május 2-án utazik Rómába, hogy visszaadja Ciano berlini vizitjét. Ennek a hivatalosan „udvariassági aktnak” minősített utnak a Daily Telegraph szerint rendkívüli jelentősége van, mert ezáltal befejezést nyernek bizonyos olyan előző diplomáciai tárgyalások, amelyek egy újabb olasz-német megegyezést vannak hivatva előkészíteni.

Róma és Berlin barátsága egyre szilárdabb lesz — írja a lap — és a tengely egyre erősebb, olyannyira, hogy annak kiegyensúlyozására a demokrata államok teljes összefogására van szükség.

Megszilárdult a Blum-kormány helyzete

Párizsi jelentés szerint a legutóbbi hét melyet a Blum-kormány legkritikusabb időpontjának neveztek, minden különösebb esemény nélkül zajlott le, annak ellenére, hogy agyszólván mindenki az ellenkezőjét várta. A kezdet mindenesetre kimondottan szerencsés volt, mert a lehavrei radikális szociálista szervezetek kilépése a Népfrentből komoly csapást jelenthetett volna, ha ezt a lépést több hasonló követi. A keddi minisztertanács, főleg azonban Daladier energikus állásfoglalása a további bomlási folyamatot megakadályozta, sőt bizonyos mértékben szilárd kormánypozíciót is teremtett, olyannyira, hogy a mai kamara vita során Blum miniszterelnök minden bizonnyal újra megkapja a szótöbbséget.

Blum nagy beszédet mond a szociális törvények érdekében

Beavatottak értesülése szerint Bluma mai „nagy napon” beszédet fog tartani, melyben felszólítja a munkaadókat arra, hogy respektálják az új reformtörvényeket, ugyanakkor azonban a munkásság felé is energikus kijelentéseket tesz a rend és fegyelem megővése érdekében. Ez utóbbira a felburjánzott indokolatlan sztrájkmozgalmak szolgáltattak okot, melyek azt a látszatot keltették, mint ha a szociáldemokrata szakszervezetek elvesztették volna tekintélyüket a munkásság előtt.

Az erős francia szociáldemokraták

Pedig a szociáldemokrata párt e pillanatban Franciaországban erősebb, mint valaha volt. Ezt igazolja a Sète-i pótválasztás is, ahol a szociáldemokrata Moch kapta a legtöbb szavazatot kommunista és jobboldali ellenfeleivel szemben. Igaz, hogy csak relatív szótöbbséget ért el, de végleges megválasztása május 2-án, amikor is a kommunista jelölt visszalép, bizonyosra vehető. A mai kamara ülés külpolitikai viszonylatban is nagy jelentőségű.

Amennyiben ugyanis a Blum-kormány mögött álló népfrent megerősödik, úgy az egyre

erőteljesebben feltörő Róma—Berlin tengely ellensúlyozására egyenlő erőként lehet megalkotni a Párizs—London szövetséget. Ha azonban a francia belpolitikai széthuzás következtében Párizs külpolitikailag nem tudna egységes irányvonalat követni, úgy egész bizonyos, hogy a fasizmus kerülne döntő fölénybe.

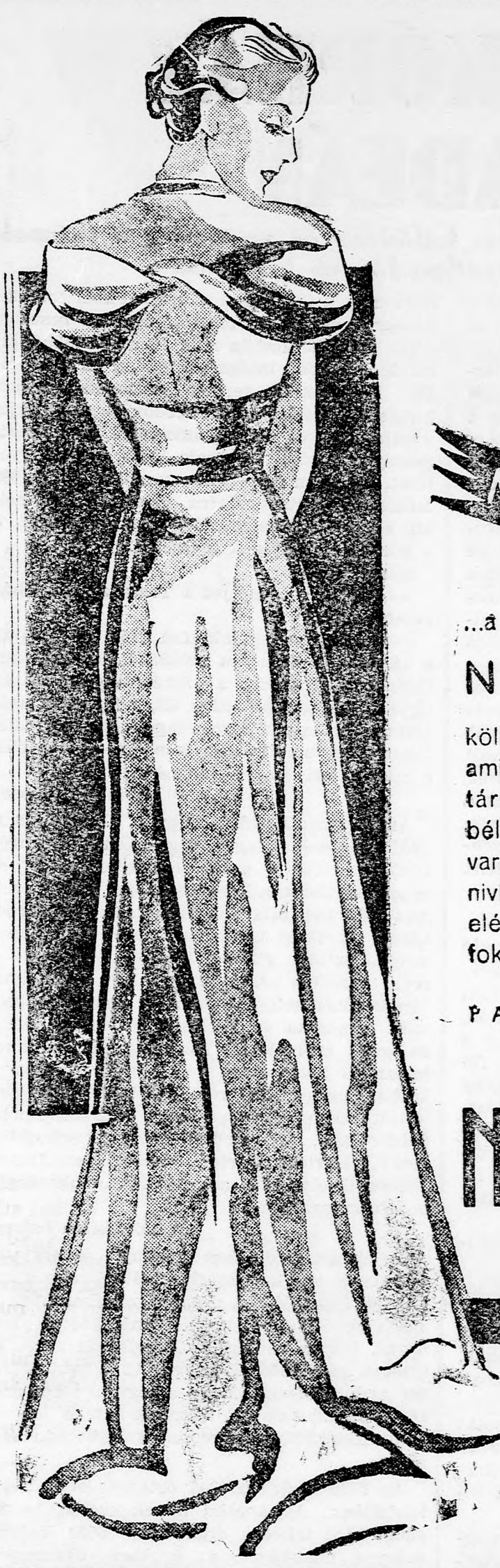
Blumék mindenesetre (számolva minden eshetőséggel), mindent elkövetnek a kifelé mutató egység elérésére és London—Párizs között máris megindult a diplomáciai tárgyalás a Róma—Berlin tengely hatalmi megerősödésének ellensúlyozására. Daladier néhány nappal ezelőtti útja már bizonyos katonai együttműködési tervre enged következtetni és azzal a céllal tartózkodik Londonban Pierre Cot légügyi miniszter is, kinek tárgyalásai elé feszült figyelemmel tekint a nemzetközi diplomácia. Különösen a Cot—Churchill találkozó az, amelynek nagy jelentősége van. Cchurchill ugyanis a hadfejlesztés legenergiusabb propagálója és kimondottan Berlin-ellenes.

Delbos expozéja

Delbos külügyminiszter tegnap este a külügyi bizottságban nagyobb beszédet tartott, elsősorban is cáfolta, hogy a keleti paktum megkötésére irányuló tárgyalásoknál súlyos ellentétek mutatkoznának Franciaország és Anglia között. Sőt, a két ország kapcsolatai minden tekintetben a lehető legjobbak. Ezután az olasz-jugoszláv egyezmény, a belgrádi kisantant-értekezlet és a legutóbbi bucaresti politikai találkozók jelentőségét méltatta, majd hangoztatja, hogy a spanyol partok ellenőrzésének és külföldi önkéntesek visszahívásának feltételül kedvező eredménye kell, hogy legyen. Bilbao polgári lakosságának eltávolítására a francia kormány a baszkok kérésére intézkedéseket fog tenni.

Római jelentés szerint az olasz külügyminisztert Zogu király tegnap délelőtt közel két óráig tartó kihallgatáson fogadta. Uána Ciano a miniszterelnök és külügyminiszterrel tárgyalt, kik villásreggeli és vacsorán látták vendégül. A lakosság az olasz államférfit mindenütt a legnagyobb szeretettel és lelkesedéssel fogadta. Tegnap este lakása előtt ezrekre menő tömeg gyűlt össze, mely az erkélyre kilépő külügyminisztert végtelenül óvációval üdvözölte. A látogatást különösen Belgrád figyelte élesen és amint a Vreme írja, általános megnyugvást kelt, hogy Róma a délszláv-olasz paktum értelmében az Adria környéki béke tartós megszilárdításán fáradozik.

Varsó, április 30. (Rador.) Beck kihallgatáson volt Moseicki elnöknel, akinek valószínűleg beszámolt bucaresti látogatásának lefolyásáról.

ÖN szép TOALETJE kifogástalan

MÉGIS HIÁNYZIK VALAMI

NOBLESSE

kölnivíz elragadó illata hiányzik... ami az Ön megjelenésének a társaságban a tökéletesség bélyegét adja. Megjelenésének varázsához adja hozzá e kölnivíz elragadó illatát és ezzel eléri az elegancia legmagasabb fokát.

PARFUM — KÖLNIVIZ

NOBLESSE

SAI ES FOR.

szint nekí... pedés, nincste... íben, aztán a... any kelleme... ehét eltölteni... emóciókat... b, nyomotha...

szint (Heim... dta ki) egye... detleges írás... adója akadt... tlanak benne... dognak el és... érdemlő éle... minden áron... adásul álór... ó, hogy zsidó... tszik, ám ez... rdul elő ben... még fokozza... et ez a könyv... (t. i.)

ések, most... Baciu Aurel... arunk Targu... éleshangu tá... védek ellen.

román ügy... t intéztek a... ár a jobbol... en az ügyben... k is újabb... elhatározták... ujító közgyü... nak el.

án a román... alkalommal... i és kollekt... i román és... fejlődött, ön... szításokba és... védekkel vá...

zódására ve... len többségi... ast a kisebb... ezmény mel... román ügy...

elküldik de... ngresszusra... y a megér... dek soraiban... zős megállá... lezajlani. K... kísérletek... umuresi ki... álló listáival... amarai vá... etelét nagy... szág közbé... enczel Béla.

égeim... óság

A CAPITOL Mozgó

a román husvétii ünnepek alatt bemutatja az év igazi nagy filmjét Reinhold Schünzel páratlan rendezésében

A negyvenéves asszony

E hatalmas film nagy problémája a következő kérdés: „Egy asszony csak gyermekeiért tartozik élni, vagy joga van még saját boldogságára is gondolni?” A probléma megoldódik abban a választásban: „Sem az egyikre, sem a másira, hanem mindakettőre”. — Ez az a film, amely mellett senki sem mehet el közömbösen, aki a valódi, élő művészet légkörét keresi. A film főszereplői:

Lil Dagover, az igazi asszony és Sabina Peters, a szerelmes leány.

Újabb határállépési kedvezmények a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatói részére

Az olcsó vízum három hónapig háborítatlan magyarországi tartózkodásra jogosít

Ismeretes, hogy a minden menetjegyirodában bárki által megszerezhető vásárigazolvánnyal már április 20-a óta nagyjelentőségű kedvezményekkel lehet az április 30-án megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásárra utazni. Most — mint Budapestről jelentik — újabb jelentős kedvezményeket is engedélyeztek a vásár látogatói részére. Ezek az újabb kedvezmények a következők: Akik nem vasuton, vagy hajón, hanem autón, vagy motorkerékpáron akarnak április 20-a és május 10-e között Bu-

dapestre utazni, azok úgynevezett autós-vásár igazolványt válthatnak bármely menetjegyirodában személynként P 2.80 értéknek megfelelő valutáért. Az autós-vásárigazolvány tulajdonosa akkor is átlépheti a magyar határt, ha nincs nemzetközi forgalmi engedélyje vagy nemzetközi gépjárművezetői igazolványa.

Az autós-vásárigazolvánnyal Magyarországra érkező látogató, ha nincs egyéb vámbiztosítéka (trip-tick), a magyar határ vámhivatalánál úgynevezett előjegyzé-

si jegy váltására köteles. Egy gépjármű részére, ha utasai 5 napig akarnak Magyarországon tartózkodni 6 pengő, ha 10 napig 10 pengő az előjegyzési jegy ára. Az előjegyzési jegy érvénye bármely magyar vámhivatalnál, Budapesten például a Fővámhivatalnál, egy izben újabb 10 napi tartózkodásra 10 pengőért meghosszabbítható. Az előjegyzési jegy-gyel érkezők leg-

mészetesen, akik a vásárigazolvány vasuti, vagy egyéb utazási kedvezményeit visszafelé is élvezni akarják, azok legkésőbb május 20-án kénytelenek hazautazni.

Az autón érkező látogatók Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának a Nemzetközi Vásár területén levő kirendeltségétől autós vásárigazolványuk felmutatása ellenében utazásuk szép és maradó emlékeképpen, autódíszlül szolgáló Szent Kristóf plakettet kapnak ajándékba, melynek könnyebb kiszolgáltatása érdekében külön parkirozó helyet jelölnek ki a külföldi autók számára a vásár főkapuja mellett.

Az idei Budapesti Nemzetközi Vásár a szokottnál korábban, április 30-án nyílik meg országra szóló ünnepséggel.

később május 20-ig tartózkodhatnak Magyarországon, ahonnan annak az országnak határa felé kell távozniuk, amely felől érkeztek.

Az autós-vásárigazolvánnyal érkezők éppen úgy, mint a rendes vásár igazolvánnyal vasuton, vagy hajón érkezők is magyar vízum nélkül léphetik át a határt. A vízumot utólag, Budapesten kapják meg nagy kedvezménnyel, mindössze két pengő 50 fillérért. Ez a kedvezményes vízum három hónapig biztosít Magyarországon való háborítatlan tartózkodást, de ter-

Davila Mozgó
Szerdától! Szenszációs kettős műsor:

I.
Szőke vénusz
EGGERTH MARTA ragyogó filmje.

II.
Texasi határőrök
Cow-boy film. Főszerepben:
FRED MAC MURRAY.
Helyárak: 15 és 21 lej.
Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órakor.

ZSIDÓKÓRHÁZ ORADEÁN

Százötvenéves zsidó intézmény fejlődése és virágzása a számok tükrében. Az ismeretlen Jótévő birodalma

Oradea, április 30. Az egykori vár tövében, csendben, zaj és feltűnés nélkül működik az oradeai zsidókórház.

A transzilván zsidó közvélemény a Biharhoz szomszédos megyékben kívül jóformán alig szerzett tudomást ennek a kórháznak a létezéséről. Ez a kórház itt van és emberemlékezet óta működik, érthető, hogy vele szemben nem volt meg a kellő perspektívánk.

Mert egészen más a helyzet a cluj és satumarei kórházakat illetően. Ezek itt vajudtak és születtek meg szemünk láttára. Naponta háromszor fejünkbe verték azt, hogy „kórház”. Ott voltunk az alapító letételénél, figyeltük az építkezést és fejlődést különböző fázisait, átérteltük a gyermekbetegségeket és a különböző kritikus életkorokat. Viszont az oradeai zsidókórház megvolt. Itt állott már akkor is, amikor a maiak közül a legöregebb transzilván zsidó megszűnt. Örökség volt ez, ami az önkébe hullott. Természetes volt, mint a föld és a kenyér, mint a munka és a kétszerkettőnégy. Ahhoz, hogy a transzilván zsidóság megkülönböztetett érdeklődést szenteljen az oradeai zsidókórháznak, fel kellett volna ezt fedezni.

De hát nem fedezték fel.

Egy zsidó intézmény története

150 éve áll a helyén az oradeai zsidókórház. A mai ósét, a „hekdes“-t, a gettóbeli zsidó ispotályt Várallya megalapítása után, 1786-ban létesítették. Ez a kórház, amely a templom mellett egyetlen szobából állott, főleg arra szorított, hogy „egyrészt szegény idegen zsidóknak éjjel szállásul szolgáljon, másrészt alkalmatlanság, vagy megfelelő anyagi hiánya esetén közközlésen nyernének gyógyulást az erre szoruló betegek”.

A kórház történetében azután ilyen dátumok következnek:

— 1836-ban gyűjtést indítanak a kórházalapítás érdekében.

— 1849-ben megalakul az első kórházbizottság.

— 1856-ban két szobából álló, 24 személy befogadására alkalmas kórházat építenek, melynek vezetésével jónévi orvost biznak meg.

— 1905-ben az oradeai zsidó betegápolás terén új korszak kezdődik. A primitív és szűkös keretből 60 ágyas, nagyszabású kórház lett, amely modern felszereléssel és kitűnő orvosokkal rendelkezik.

— 1929-ben új emeletet építenek és megnyitják a kórház új, teljesen modern szülészeti osztályát.

— 1935-ben felavatják a kórház új szárnyát, amelyben az adminisztrációt helyezik el.

150 esztendő kellett ahhoz, míg az egykori „hekdes” a mai modern kórházig eljutott. Ezek az évszámok mérőföldkövei az orvosi tudomány fejlődésének. S grafikonját képezik az oradeai zsidóság számbeli gyarapodásának is. A kórház történetének pontos ismerete elegendő ahhoz, hogy az ember rekonstruálja az oradeai zsidóság másfél évszázados társadalmi arculatát.

A kórház és ennek környéke között óriási az ellentét. A hatalmas, impozáns épület kilométeres körzetben dominálja a terepet. Ez itt a „Katonaváros”, az egykori gettó, zsidó bíráló és galuti autonómiával. Ide húzódnak be a legtöbb szegény maramuresi zsidó, itt van néhány hosszú kémény és munkáslakás, itt vannak a kicsi csodarabok és a Jesivák.

A kórház élén dr. Molnár Vilmos igazgató-főorvos áll, aki egyben a belgyógyászati osztály vezetője; a kórház sebész-főorvosa dr. Eliaz Erné, a szülészeti és nőgyógyászati osztály vezetője dr. Markovits Pál főorvos.

A zsidókórház szervezete

Másodszor üti meg fülünket egy új szó: **Teala**. Ki az, mi az?

Pontos megfogalmazásban kapjuk a választ: jogi személyiséggel bíró egyesület, melynek célja az oradeai zsidókórház támogatása, továbbá szanatórium, üdültelep, ambulatórium, agg- és csecsemővédő otthonok és más egészségügyi intézmények létesítése.

Informátorunk még hozzáteszi:

— Az oradeai zsidókórház az itteni ortodox Chevra Kadisa tulajdonát képezi. Tehát chevra-intézmény. Az esztendőknél azután azonban kinőtt a kórház gyermekcipőből és méreteiben messze túlhaladta a szentgyuleti intézmények szokott kereteit. A kórház sorsát nem lehetett többé rábízni olyan bevétel-

re, amelyek ötletszerű adományokból folynak be, tehát véletlenül mulnak. Nem is beszélve arról, hogy a kórház nem lehetett többé kizárólag ortodox intézmény abban az értelemben, hogy annak terheit csakis az ortodox hitközség, valamint az ortodox chevra tagjai viseljék. Ebből az elgondolásból és szükségességből alakult a Teala zsidó kórházegyesület, melyben képviselve van Oradea egész zsidósága pártánnyalra való tekintet nélkül s amely büdzsészerűleg akarja biztosítani a kórház deficitjének fedezését.

Kérdézzük:
— Milyen szerepe jut a Tealanak a kórház vezetésében?

— A Teala megalakulása előtt — kapjuk a választ — a Chevra kebeléből delegált kórházbizottság intézte a kórház ügyeit. Ma az ügyek élén kórháztanács áll, mely a paritás elvén egyrészt Chevra tagokból, másrészt Teala tagokból tevődik össze. A tanács élén a mindenkori chevra-elnök áll.

Ki ad többet?

Azt is megtudjuk, hogy a Chevra és a Teala részéről delegált tagok között csendes rivalizálás folyik annak érdekében, hogy ki nyújtson többet a kórháznak. Az oradeai zsidóság legjobb erői dolgoznak a kórház érdekében. Leitner Lázár, a Chevra ötödikben megválasztott elnöke, klasszikus típusa a régi önzetlen „aszkanim“-nak, a zsidó közügyek vezérének. Számára a tisztesség több, mint a munka és felelősség; hivatást jelent és szent szolgálatot. Első segítőtársa munkában és invencióban dr. Molnár Vilmos, a kórház igazgató-főorvosa. S ott állanak mellettük szívvel és odaadással Deutsch Ignác, Sebők Béla, dr. Gellért Miksa, Schusztak Adolf, Kertész Márton, Silbermann József, Gellisz Gyula és a nagyszerű munkatársak hosszú-hosszú sora.

A kórház és betegei

A kórház irodájában néhány számadatot mutatnak. A kórház évi költségvetése cca. két és félmillió lej, ehhez az összeghez a Teala egyesület évi közel félmillió lejjel járul hozzá. Sorrendben utána következnek maga az Chevra közel 350.000 lejjel. Az egyesület főleg arra törekszik, hogy a legújabb berendezéseket, műszereket, készleteket és laboratóriumi cikkeket szerezzék be a kórház számára.

Az 1936-os évben 1347 beteget vettek fel a kórházban. Az ápolási napok száma 19.925, ebből 7752 teljesen díjmentes, 5661 kedvezményes, másszóval: az ápolások össznappajának 69% ingyenes és kedvezményes. 1937 április 25-én, amikor a kórházat meglátogattuk, 62 beteget ápoltak, köztük 23 ingyen-beteget.

Az irodában elmondják, hogy a szülészeti osztály felállítását egy amerikai mecénás tette lehetővé. Mintegy ötven esztendővel ezelőtt egy szegény oradeai zsidófiu, bizonyos Herskovits Adolf kiment Amerikába és bámulatos kitartással szép vagyont szerzett. Pár évvel ezelőtt hazahozta a honvégy és akkor apja sirját maradandó emlékével akarta megörökíteni. Gyermekkor barátjához, Leitner Lázárhoz fordult tanácsért, aki természetesen a kórház kibővítésének eszméjét vetette fel. Herskovits Adolf előbb egymillió lejt, majd újabb félmillió lejt adott és a család azóta is állandó támogatója a kórháznak. Herskovits Adolf másfélmillió lejes adománya hozzájárult ahhoz, hogy a szülészeti osztály munkálatait befejezhették.

Az ismeretlen Jótévő reménysége

A kórház könyveiből kitűnik, hogy az elmúlt évi költségeloirányzatban a kiadások rovatában 2.125.000 lej van feltüntetve, míg a bevételi oldalon csak 1.885.000 lej szerepel. Informátorunk az alábbi felvilágosítást adja:

— Az előirányzatban a kiadások ténylegesen 240 ezer lejjel többet tesznek ki, mint a bevételek. Ezt a 240.000 lejt, melyet könyvelési nyelven „fedezetlen“-nek nevezünk, „bitácho“-alapon, a remény és bizalom alapján irányítottuk elő. Az ismeretlen Jótévő reményében. Meg kell azonban jegyezni, hogy ez nem sajtószerű transzilvániai, vagy hogy úgy mondjam „zsidókórházi tünet”, mert világszerte minden filantrópikus alapon működő kórház nehézségekkel küzd. Ez abban a körülményben találja magyarázatát, hogy a szükséglet, a segíteni és gyógyítani akarás szükséglete nem áll egyenes arányban a pénzbeli lehetőségekkel. Ez a helyzet Amerikában most is, a prosperity idején, s naponta olvashatjuk az angol lapokban, azokban a rovatokban, ahol az emberbaráti intézmények

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártalan szénsavas, radiatív sós, vasas forrászikkal. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérértékeség, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.
Sziv Nőibetegség fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel. Ivókurák, szakcszerű orvosi kezelés. Kútinókonyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árákkal. Modern napfényes szabaduszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. **Fürdőidény** május 15-től október 15-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T. Fürdőigazgatóság, Buzias, Banat.

hirdetik magukat, hogy itt és itt baj van, ez és ez a kórház válságban van, nehézségekkel küzd és apellál az emberek lelkiismeretéhez és zsebéhez. Mennyivel indokoltabb az oradeai zsidókórház esete, amikor itt olyan nagy azoknak a száma, akik gyógyulásra szorulnak. Ilyenkor, ha olyan féltérln van szó, amely a kórház erejét meghaladja, a vezetőség gondolkodását körülbelül ez jellemzi: a számadatok körül egy kis baj van, valakinek szenvednie kell, vagy a számadatoknak vagy a betegnek, — hát inkább szenvedjenek a számadatok.

Van valami patriarchális báj a módban, ahogyan ez a könnyed város, melyet uton-ut-

félen könnyelműséggel és léhasággal vádolnak, szívvél-lélekkal magáévá tette ennek a kórháznak az ügyét.

Társadalmi uton, tagdíjakból meg láthatatlan bálókól százezreket hoznak össze és féltő gondallal örökölnék azon, hogy a kórház csendben és nyugodtan, zaj és feltűnés nélkül működjön.

Az oradeai zsidóság valahogy becsületig csinált a zsidókórházból.

Legfőbb ideje, hogy az egész transzilvániai zsidóság felfigyeljen erre a bihori kereteken régen tulnőtt pompás intézményre.

Ez talán egy kicsit az egész transzilvániai zsidóság becsületügye is...
Schön Dezső

SZÍNHÁZ-FILM

Hazaérkezett színtársulatunk és a román husvétli ünnepeken négy olcsó előadást tart

Nagyszerű oradeai vendégszereplését befejezte színtársulatunk és ma hazaérkezett, hogy vasárnap, május másodikán megkezdje háromnapos ünnepi ciklusát.

Az az érdeklődés, amely ezt a háromnapos ciklust megelőzi, élénk bizonyítéka annak, hogy a közönség szeretettel várja haza a színházat, és különösen annak örül, hogy ezen a három napon az évad legnagyobb sikerű operettjüdjönásai kerülnek előadásra.

Sem a Meseáruház, sem a Hulló falevél, sem pedig Schreiber, Jenéi és Kóbor László új nagy sikert aratott operettje nem kerül-

hetek annyiszor színre, hogy azokat mindenki láthatta volna. Így tehát most a román husvétli ünnepek alatt mindenki, aki az évad folyamán akadályozva volt ezeknek a kitűnő és frenetikus sikert aratott újdonságoknak a megnézésében, most alkalma nyílik erre.

A falragaszok és a napilapok részletesen tájékoztatják a közönséget a műsorról, a pénztár pedig már az összes előadásokra árusítja a jegyeket, ugyhogy elkerülendő az ünnepek alkalmával a pénztárnál szokásos tolongást, tanácsos ezekre az előadásokra jegyekről előre gondoskodni.

Cigányok

Szovjet filmbemutató a Royal mozgóban

A nomád cigányok életéből merítették a film témáját. A mi szemünkben érdekesnek és romantikusnak tetszik ez az élet, de az orosz rendezők meglátták ennek a szenvedéssel és megaláztatással teli életnek minden tragikumát és amit — természetesen nem minden tendenciától mentesen — vettek filmre. Ez azonban egyáltalán nem történik a művészet hátrányára. A szovjetfilm rendezői kitűnő érzékeléssel oldják meg ezt a kérdést is. Kerülik a hatástkeltő nagy jeleneteket és még a szokásos, megnagyító happiend is hiányzik. De éppen a téma és a cselekmény egyszerűsége, az egyszerű, természetes eszközökkel való kifejezés adja meg a szovjet-filmek sajátosságát és elvitathatatlan értékét. A jelentéktelennek látszó kis jelenetben is a legmagasabb fokú tiszta művészet és székség van. És ezeknek a jeleneteknek a cselekményen túl, önmagukban van meg a szépségük és művészi értékük.

A Royal-mozgót, ahol a film vasárnapi kezdettel fut, néhány napra megtöltik az igazi, tiszta művészetet, a szépet kedvelő és értékelni tudó, haladó szellemű emberek, hogy megnézzék a szovjet filmiparnak ezt a legértékesebb alkotását.

HETI MŰSOR:

Május 2. vasárnap d. u. 3: A MOSOLY ORSZÁGA. Ürmössy Magda és Gari Gyula fellépésével, olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: HULLÓ FALEVÉL. (A főszerepekben Ürmössy Magda, Stefanidesz Ili, Sántha Ilona, Bázsa Éva, Jenéi János, Csóka József, Fülöp Sándor, Csengeri Aladár, Tebán János. Rendez: Gróf László.)

este 9: MESEÁRUHAZ. (A főszerepekben Sándor Stefi, Stefanidesz Ili, Wojtjicki Elvira, Bázsa Éva, Jenéi János, Fülöp Sándor, Csóka József, Forgács Sándor, Deésy Jenő, Gari Gyula, Csengeri Aladár. Rendező: Gróf László.)

Május 3. hétfő d. u. 3: CSODAHAJÓ. (Olcsó helyárrakkal.)
d. u. 6: MESEÁRUHAZ.
este 9: HULLÓ FALEVÉL.

Május 4. kedd d. u. 5: HAZASSÁG MŰTIBAN. (Jenéi, Kóbor, Schreiber hatalmas sikerrel bemutatott új operettje; a Gróf László rendezésében. Főszereplők: Ürmössy Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz Ili, Wojtjicki Elvira, Bázsa Éva, Miklóssy Margit, Czopán Flóri, Beness Ilona, Jenéi János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József, Tebán János.)
este 9: HAZASSÁG MŰTIBAN. (Bucsu-előadás.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Vasárnaptól ünnepi műsor: Cigányok. A szovjet filmgyártás legértékesebb alkotása. Kiállítás, rendezése, témája és cselekménye felülmúlhatatlan. Korunk haladó szellemi, gondolkodó embereinek filmje. Műsoron kívül „Ahangelsoke”. Rendkívül szovjetpótkép és új világhírűd.

Vasárnap és hétfőn délelőtt 11.20 órakor és 12 lejért matiné. Teljesen új Micky Maus, vigjáték és zsmál műsor.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön, pénteken és szombaton nind előadás.

Vasárnaptól: 3 film — 3 csoda — 3 meglepetés: I. Modern idők. Charlie Chaplin filmje. remeke. II. Beon Bengali. Az expedíciós csapat vezetéséről. III. A fekete Sambor. Színes Micky tojás. Helyárrak: 10 és 12 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

—OXO—

MUNKÁJ MOZGÓ MŰSORA:

Vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán 3, 6 és 9 órakor dupla műsor: I. Premier: Patócs és Patachon mint zenészeszők. II. A győztes. Izgalmas sportfilm. Fősz: James Cagney és Pat O'Brien. III. Journal. Helyárrak: 10 és 12 lej.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

HIRDESSZEN AZ UJ KELET

Miért van még mindig atanyetű?

Mennyit is kell szenvedni idegeink, az eleinte oly ártalmatlannak látszó aranyér által, okozott győtrelemtel. Használjon már az első jelenségeknél Goedecke féle Anusol végbélkúpokat. Anusol enyhíti és segíti! Kérdezze meg orvosát.

Anusol-Goedecke
GYOGYSZERIPARI KAPVÁRSZÉK

HIREK

Legünk következő száma a közbeeső májusi ünnep miatt szerdán a rendes időben jelenik meg.

Az uralkodó elfogadta a bucovinai és moldvai arcasok fővédnökségét. Bucurestiben jelentik: Az uralkodó hozzájárult a bucovinai és moldvai arcas-intézmény új alapelveihez és elfogadta annak fővédnökségét a vornic-i címet.

Szerdán utazik Mihály vajda Londonba. Bucurestiből jelentik: Az ünnepek után szerdán reggel Mihály vajda Radu Irimescu légügyi és tengerészeti miniszter kíséretében elutazik Londonba, ahol résztvesz a koronázási ünnepségeken.

Uj lakásába modern cillárokat
szerez
„Constructio“
Piata Unirii 31. Telefon: 93.

Több kilométer hosszúságú földrepedés Argentínában. Buenos-Airesből jelentik: San-ago del Estero tartomány északi részében több kilométer hosszú, három kilométer mély, 10 méter széles földrepedés történt. E területen 100 negyzetkilométer kiterjedésű terület volt kihatással.

Aggyvertődülés, szívzorongás, nehéz lélegzés, fáradtság, álmatlanság a rendkívül anyhen ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként egy pohárral — igen sokszor gyorsan megszüntethetők. Az orvosok ajánlják.

Azoknak készült ez a film, akik meghallják az új idők szavait és felfigyelnek azokra. Tisztán korunk haladó szellemű, gondolkodó embereinek. Vasárnap a

Royal slágermozgó ünnepi műsora
A szovjet filmgyártás legértékesebb alkotása.
Cigányok
Grandiózus, világsikerű szovjetfilm.
Műsoron kívül: 1. „Arhangelkoe”. Rendkívüli szovjet pótkép. 2. A legújabb világhírű Gondoskodjék idejében jegyeről!
Vasárnap és hétfőn délelőtt 11.20 órakor 7 és 12 lejért matiné. Teljesen új Micky Maus, vigjáték és zsurnál műsor.

Házasság mutyiban. A Jeney-Schreiber műsora operett — Házasság mutyiban — a műsora előadását megnézte a Budapestre látogatott Föld Ferenc zeneműkiadó is, abból célból, hogy a darabot pesti színház számára küldtesse. Az operettet, amelynek főszereplője is nagy sikere volt, a pesti cég lemondta és valószínű, hogy össze, vagy télen a darab valamelyik magyar fővárosi színházban bemutatásra kerül.

Orvosi hír. Dr. Becski Irén gyermekorvos rendelését és beszédjavító intézetét helyrehozta Str. Elisabeta 25. alá.

Május 20-án amnesztia lesz. Bucurestiből jelentik: Hír szerint tegnap kellett volna döntést hozni az ünnepek alkalmával a bűntörvénykezési és büntetéslevesztési kérdésekben. Az igazságügyminiszter nem dolgozott ki semmilyen irányú rendeletet s mivel a közhatóságok nem voltak kénytelenek megvárni, hogy a törvénykezési kérdés eldőljön, május 20-án, amikor hatályba lép az új büntetőtörvénykönyv, amnesztiát alkalmazzák.

A cluji ort. chevra jubileuma elé. A cluji Chevra története, viszontagságos fejlődése, elválaszthatatlan a cluji hitközség történetétől. A Chevra fejlődésében visszatükröződik minden zsidó közéleti esemény; a chevra minden vezetője, minden munkatársa hozzátartozója egyúttal a zsidóság többi intézményeinek is. A mai cluji zsidóság a régi nyomdokain halad és hálával gondol a chevra első uttorjára. Vasárnap délelőtt fél 11 órakor fog jubilálni a chevra a cluji ortodox nagytemplomban. Nem sablonos ünnepe lesz ez, hanem ünnepe az egész város zsidóságának, sőt egész Transzilvania zsidóságának. Cluj ma Transzilvania szellemi központja és ami nálunk történik, az minden irányban széjjelterjed és érzeti hatását. Cluj az a város, ahol a zsidó lakosság számához mérten annyi sokféle és nagyszámu jóléti intézet működik, mint sehol egyebütt. E jótékony intézmények közül kimagaslik a száz éves Cluji Chevra, amely a szegény betegek ellátásán, segélyezésén, gyermekek felruházásán, aggod istápolásán és a végzettségadás terén sokkal többet teljesít minden más országérszi chevranál. Ez a munkája viszont fokozott morális és anyagi felkészültséget követel. Meg kell állapítani, hogy különösen az impériumváltozás után a chevra a megnőtt igényeknek minden tekintetben eleget is tett. A kicsiny, primitív chevraiból modern, nagyszabású intézmény lett és pedig alig egy évtized leforgása alatt. A jubileumi nap előtt meg kell állapítani, hogy sokan működtek közre a mai eredmények érdekében. Meg kell emlékezni azonban a vezetőkről, akik lelkes odaadással és zsidó hűséggel szolgálták az emberbaráti ügyet. Ezek a chevra régebbi elnökei: Sebestyén Dávid, Boske vits József, Adler Samu, Neumann Mór, Rosenzweig Antal, Wertheimer Vilmos, Wertheimer Miksa, Grünfeld Ansel és a hat év óta sok eredménnyel működő László Gyula. Egyformán osztoznak a száz éves chevra köszönetében és elismerésében. A vasárnapi diszközgyűlésen kegyelettel fogadják az adózt, a már elköltözötteknek és hálával azoknak, akik ma is szolgálják a nagy emberbaráti ügyet. Itt említtük meg, hogy hétfőn délelőtt tíz órakor indulnak az autobuszok a Piata Mihai Viteazuról a volt Tornavivoda helyéről a temetőbe, ahol a jubilális ünnepségnek másik része fog lezajlani: felavatják Wertheimer Miksa sír-emlékét és az új szertartási temet.

Kigyulladt a nyílt tengeren egy amerikai gőzös. Newyorkból jelentik: A Cordova amerikai gőzös kigyulladt. Fedélzetén 104 utas és 48 tagu személyzet van. A hajó a Bobilla-szigetek közelében tartózkodik. Több gyorsjárata gőzös indult segítségére.

Egy orosz pilóta megdöntötte a magassági világrekordot. Moszkvából jelentik: Ersov pilóta megdöntötte a magassági világrekordot két, 750 lóerős motorral ellátott vizirepülőgéppel. Ersov 9190 méter magasságba emelkedett, tehát 326 méterrel döntötte meg Bourdain francia pilóta teljesítményét.

Eljegyzés. Berkovics Babát Targu-Muresről eljegyezte Rosenfeld Dezső, a bistricei Discom tisztviselője.

Sztalin negyedszer nősült. Varsóból jelentik: Sztalin, Szovjet-Oroszország diktátora a napokban nősült és pedig ezúttal — negyedszer. Első felesége munkásnő volt, akitől azonban 1922-ben elvált, amikor a kommunista párt központi bizottságának főtíkárá lett. Második felesége 1932-ben meghalt. Harmadik felesége, akitől nemrég elvált, Kaganovics népbiztos leánya volt. Mostani felesége Dora Chosan georgiai nő, volt papnak a leánya.

Eljegyzés. Schwartz Szerén Sighet és Engel Zsigmond Satumare jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)
Eljegyzés. Herschdörfer Kató Jernuteni és Zelker Imre Peris, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.
RÖVID HIREK MINDENÜNNEN. Titeica professor, a Román Akadémia főtíkárá Romába érkezett és az egyetem menynisegtani fakultásán előadást tart.
Tegnap avatták fel a Helsinki-Talliann légijáratot, amely meghosszabbítása a fennálló keleti légijáratnak. — Dinu Cesianut, Románia párizsi követét Rouen város diszpolgárává nyilvánította. — Huszon hét olasz nagyiparosból álló küldöttség érkezett Berlinbe, akik megtekintik a nagy német ipari vállalatokat. — A második indiai gyalogezred egyik különítményét Wazirisztában a zendülők ma délelőtt megtámadták. Négy katona meghalt, 15 megsebesült. — A központi olasz korporatív-tanács ma ült össze Mussolini elnökletével és elhatározta, hogy a fizetéseket általánosan 10—12 százalékkal felemlék.

*Elegáns,
Csinos,
Előkelő*

A szép lábat minden lépésnél megcsodálják és bámuló tekintetek követik. A finom harisnya előnyösen emeli ki lábának vonalait, különleges báj és méltóságjeljes megjelenést biztosít. A DARLING harisnya végig a finom szövése utolérhetetlen fökéleltséggel tapad a lábra és így kiemeli kifogástalan körvonalait

DARLING

Egy orosz pilóta megdöntötte a magassági világrekordot. Moszkvából jelentik: Ersov pilóta megdöntötte a magassági világrekordot két, 750 lóerős motorral ellátott vizirepülőgéppel. Ersov 9190 méter magasságba emelkedett, tehát 326 méterrel döntötte meg Bourdain francia pilóta teljesítményét.

Eljegyzés. Berkovics Babát Targu-Muresről eljegyezte Rosenfeld Dezső, a bistricei Discom tisztviselője.

Sztalin negyedszer nősült. Varsóból jelentik: Sztalin, Szovjet-Oroszország diktátora a napokban nősült és pedig ezúttal — negyedszer. Első felesége munkásnő volt, akitől azonban 1922-ben elvált, amikor a kommunista párt központi bizottságának főtíkárá lett. Második felesége 1932-ben meghalt. Harmadik felesége, akitől nemrég elvált, Kaganovics népbiztos leánya volt. Mostani felesége Dora Chosan georgiai nő, volt papnak a leánya.

Pályázati hirdetmény

Az oradeai nyugati szertartású izr. hitközség a néhai Dr. Kecskeméti Lipót elhalálozása folytán megüresedett főrabbi állásra pályázatot hirdet. A pályázat feltételei: 1. A román nyelv tudása írásban és szóban. 2. Egyetemi nivóju rabbiszemináriumi rabbi-képesítés. 3. Román állampolgárság. Külföldi állampolgár megválasztása csak a bucaresti rabbizsgáztató bizottság képesítő bizonyítványának birtokában és a kultuszminisztérium jóváhagyásával érvényes. 4. A megválasztott rabbi a hitoktatást is végzi a középiskolákban. 5. A község fenntartja a jogot, hogy a pályázók közül kiválassza a próbaszónoklatra meghívandókat. Csak a megválasztottnak költségét téríti meg a község. 6. A megválasztás egyelőre két évre szól ideiglenes jelleggel. 7. Fizetés előzetes megállapodás szerint. 8. Külföldi állampolgár megválasztása esetén, a működési és tartózkodási engedély megszerzése a megválasztott főrabbi kötelessége és az engedély megtagadása, vagy annak bármely okból megvonása miatt az hitközség sem erkölcsi, sem anyagi kötelezettséget nem vállal. 9. A pályázat határideje 1937 szeptember 1. A nyugati szertartású izr. hitközség előjárása Oradea.

HUSVET BUCURESTIBEN. A patriarkán ma éjjel Ofelsége és a kormány tagjainak, valamint a polgári és katonai előkelőségeknek jelenlétében a patriarkia székesegyházában istentiszteletet celebrálnak. A feltámadás ünnepére holnap kerül sor, az uralkodó Mihály vajdával Daumont kocsijában hajtva majd éjjelkor a templomba. A Dealul Spireiről 101 ágyulövést adnak le.

Sírköavatás. Értesítjük rokonainkat és ismerőseinket, hogy megboldogult apánk, néhai Mandula Samu sírköavatása 3-án, hétfőn délelőtt 10 órakor lesz a régi ortodox temetőben.

Sírköavatás. Ezuton meghívjuk rokonainkat és ismerőseinket folyó hó 3-án délelőtt 10 órakor az új ortodox temetőben néhai Léb Lajos sírkövének avatására.

Az impotencia kezelése

„A szervezetet ostromozni, nem jelenti azt kigyógyítani”, mondta egyszer a nagy Charcot. Ez az igazság sehol nem olyan találat, mint az impotencia kezelésének esetében. Ezért ajánlják a „Reton” tablettákkal való kezelést, mely a férfi részére a fiatalság erejét szerzi vissza.
A „Reton” hatása csak a kezelés harmadik napján észlelhető. Ebből látható, hogy a „Reon” nem közönséges ingerlő szer, hanem egy olyan gyógyszer, amely az impotencia okait szünteti meg.
Ez a hatás a gyógykezelés egész időtartama alatt és 8—10 nappal később is megmarad.
Ezért ajánlatos azoknak a férfiaknak, akik állandóan férfierejük birtokában akarnak maradni, hogy 21 napig egy „Reton”-kurát tartsanak. Egy 9 napos szünet után újra kezdhetik a kurát s így tovább.
Egy tubus ára 25 tablettával 98.— lej. Kapható az összes gyógyszerárakban és drogériákban.
Vidékre Lei 110 előzetes beküldése esetén szállítunk. Vezérképviselő: E. & L. Cioară, Bucuresti III. Speranței No. 37.

UJ KELET Legújabb hírek

Átadták a forgalomnak a Moszkvát a Volgával összekötő csatornát

Négy évig tartott a csatorna építkezése, mely 128 km. hosszú

Moszkva, április 30. (Rador). Az új Volga—Moszkva csatornán tegnap áthaladt az első hajó és zavartalanul kikötött Khimkiben, Moszkva közelében. Május 2-án érkezik Moszkvába az a hajó, amit külön a csatornán való közlekedésre építettek. A csatorna 128 kilométer hosszú, építkezése négy évig tartott és ivóvízzel látja el majd Moszkvát. A csatorna összeköttetést létesít Moszkva

kikötője és a Balti tenger között, másrészt a Fehér, Káspi és Azóvi tengerekkel. Moszkva és Leningrád között a folyamhajózás 1100 kilométer hosszú lesz, a csatorna szélessége 85 méter, mélysége 5 méter és így lehetővé teszi a 18.000 tonnás hajó utját is. A csatorna mentén, három betongátat, 8 földgátat, 8 hidraulikus villamosközpontot, 19 hidat építettek és 240 kisebb közmunkát végeztek el.

Uránia Mozgó

Vasárnapi kezdettel:

Charlie Chane a turfon

a világhírű detektív legújabb kalandjai, főszerepekben:

Warner Oland

A kormány francia félhivatalosa álprofétáknak és demagógoknak nevezi a nemzeti munkavédelmi törvénnyel üzérkedő politikusokat

Májusra, vagy augusztus végére várják a liberális kormány távozását

Bucuresti, április 30. Az Uj Kelet tud. Az Adeverul a politikai helyzettel foglalkozva, megállapítja, hogy a belpolitikában rövid szünet állt be, a husvéti ünnepek után azonban fontos események várhatók. A kormány meg fogja oldani azokat a problémákat, amelyek oly nagy port kavartak fel az utóbbi időben, mindenekelőtt pedig a köztisztviselők statutumának és a nemzeti munkavédelmi törvényrendeletnek kérdéseit. Az utóbbi széleskörű vitára fog alkalmat adni a liberális pártban. Liberális körök állítják egyre inkább arra, a meggyőződésre jutnak, hogy

a gazdasági politikában meg kell tartani azt a nacionalista irányvonalat, amelyet Bratianu Vintila vezetett be. Állítólag ezt az álláspontot osztja Dinu Bratianu is, aki a jövőhét végén tér vissza az országba.

A Curentul szerint a pártvezér hazatérése után minisztertanács elé kerül a román elemnek az ipari és kereskedelmi vállalatoknál való elhelyezése. A vita alapját az a Pop Valér dr. által elkészített törvénytervezet képezi, amelyet néhány nappal ezelőtt az Uj Kelet hasábjain ismertettünk. A tervezet állítólag csak az ellenzéki

pártok részéről talál ellenállásra, amelyek azt kívánják, hogy egy ilyen nagyfontosságú kérdést ne törvényrendelet útján rendezzenek, hanem vigyék az ügyet a parlament vitája elé. Az Indreptarea, Averescu marsal pártjának lapja, mai számában vezércikket ír erről a kérdéssel és figyelemreméltó módon védelmére kel az idegen tőkének.

A liberális pártban egyébként, a fenti lapjelentésekkel ellentétben, nem látszik valószínűnek az az egyetértés, amely Pop Valér munkavédelmi intézkedéseivel kapcsolatosan állítólag megnyilatkozna. Erre vall az Independente Roumaine, a kormány francia nyelvű félhivatalos lapjának, szemmel láthatólag a külföld megnyugtatóására készült cikke, amely a következőképpen hangzik:

„Egyes lapok és bizonyos, résen lévő politikusok számára a nemzeti munka védelmének kérdése kitűnő alkalom arra, hogy szélsőséges demagógiát fejtsenek ki és támadják a liberális-demokratikus intézményeket. A liberális párt konstruktív nacionalizmusának irányelvei azonban elvetnek minden demagógiát, rögtönzést és túlzást. A liberális pártból fakadó kormány eddig és továbbra is megfontoltan, a törvényesség és a szabadság elveinek megfelelően fogja törvényeit megalkotni. Kötelességünk tehát ismételtelen felhívni a külföldi közvélemény figyelmét arra, hogy ellenzünk minden álprófétát és demagóg akcióit és óva intünk attól, hogy ezeket az ügy nemismeretében komolyan vegyék.

Ez a cikk előreláthatólag érdekes visszhangot fog kelteni a politikai világban. Különösen nagy érdeklődést fog kiváltani annak a kérdésnek a tisztázása, vajjon

Ember küzdj és bizva bízz!

A világrban sokmilliárd hatalmas és hatalmas világ kering. Ott valahol egy kicsi ke pont a mi napunk és mellette csak hajszálnyira, csak néhány milliárd mértől egy porszem a föld és rajta az ember. ... ember az ő apró, kicsinyes cselszövésével, büszkeségével, haragjával, irigységével, se mes vagy rongyos köntösével, nyomorával vagy méltóságával — rohan, tipor, gázgyűlöl, szeret, kacag és sir. Közben nem ves észre, hogy szervezete pusztul, kopik, minzítő fájdalmak nem jelentkeznek. Nem tenni, nem tud aludni, szédülések, gyomorfájások, lehangoltság, álmatlanság gyöttrik...

A világhírű amerikai Gastro D. gyógyszeres valóságos áldás az emberiségre, mert a s patikus idegeken keresztül magát a beteget, oitát szünteti meg, gyomor-, máj-, vese- epehajok eseteiben a legkitűnőbb eredményeket érte el vele és már rövid kura után matlanságot, ideges fejfájást, étvágytalanságot is meggyógyítja.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban drogériában, vagy megrendelhető 130 utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Popp Valér dr.-e az az ál... akinek üzelmei ellen a kormány félhivatalos lapja tiltakozik és akinek megnyilatkozásait nem szabad komolyan venni a külföldön...?

Ami az általános politikai helyzetet illeti a beavatottak véleményei megoszlanak. Amíg egyesek a május 10-iki ünnepséget, utána komoly változásokat várnak és azt hiszik, hogy júniusban már új parlamentet fog választani az ország, addig sokak tudni vélik, hogy a kormány távozására csak augusztus végén, vagy szeptember elején fog sor kerülni.

Angol kereskedelmi hajót bombáztak a felkelők

(Elsődleges cikkünk folytatása)

Madrid, április 30. (Rador). E hét folyamán ma délelőtt első ízben nem bombázták a fővárost. Az egész madridi arcvonalon csend van.

A Reuter jelenti, hogy egy felkelő bombavető gép bombákat dobott le a Bilbaóban horgonyzó angol kereskedelmi hajókra. A jelentés szerint német repülőket követték el a tettet.

A DNB hangoztatja, hogy az Espana felkelő hadihajó idejében óvta az angol hajókat, ne hatoljanak be Bilbao kikötőjébe, mert repülőbombázásnak lesznek kitéve.

A felhőborító eset kapcsán a benem avatkozási albizottság ma délelőtt összeült és megvitatta a skandináv és balti államok által tett javaslatot, amely a nyílt tengeren védelemben akarja részesíteni a Spanyolország felé tartó kereskedelmi hajókat. A kérdést általános vélemény szerint a nemzetközi összefogás egyik részének kell tekinteni. A benemavatkozási albizottság úgy döntött, hogy minden delegátus lépjen érintkezésbe kormányával magatartásuk tisztázása végett, hogy azután ismét összeülve döntést hozzanak.

Ujabb londoni jelentés szerint a Resolution hadihajó rövidesen spanyol vizekre távozik, hogy erőyes védelemben részesítse az angol hajókat.

Delbos megrendítő beszámolója a francia kamarában Guernica és Bilbao bombázásáról

Párizsi jelentés szerint a francia szenátus külügyi bizottságának mai ülésén Delbos külügyminiszter megismételte a kamara bizottsága előtt Bilbao és Guernica bombázásával kapcsolatban tett kijelentéseit. A külügyminiszter beszámolója megrendítő hatással volt. Delbos közölte, hogy vizsgálat van folyamatban Guernica elpusztítása ügyében. A mi a bilbaói polgári la-

kosság eltávolítását illeti, a francia és angol kormány annak lehetőségeivel foglalkoznak.

Londoni jelentés szerint az angol Lordok Házában lord Róbert Cecil szöveget Guernica város bombázását, amelyet néhány spanyol felkelő repülőgéppel egy harminc német repülőgéppel végzett volna Róbert Cecil az angol kormány érte fellépését követelte. Lord Plymouth, kormány részéről kijelentette, hogy nincs nek még hivatalos adatok ebben a kérdésben és tisztázni kell a valóságot, mert a tényállás tökéletes ismeretében bármilyen lépést tenni.

Kérje az Egység

ETERNA
ho olvapengét

0.10 m/m, 0.08 m/m és 0.06 m/m.

Tiltakozás a felkelők benemavatkozási magatartása ellen

Londoni jelentés szerint Franciaország megbízottja tiltakozott a benemavatkozási ellenőrzőbizottságnál azon nehézségek len, amiket a felkelők Majorcában göttenek a benemavatkozást ellenőrző francia hajók útjába. A francia hajókat engedik be a kikötőbe. Valószínű, hogy panaszt a benemavatkozási albizottságnak utalják.

Párizs, április 30. (Rador). Del Valenciai kormány külügyminisztere id kezett.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYG

CENZURAT

Zsák, zsineg, ponyva,
Butorszövet,
összes kárpitos-kellékek

TAPITEX S. A.

CLUJ. Calea Regele Ferdinand No. 9. Telefon: 1452.

Kókuszszőnyeg, láblőrlő, matrácgrádli, napellenző vásznak, kerítiszékek, nyugágyak nagy raktára

3 drb. ágymatrác Lei 298

Taxa postala
plătite in num
No. 224718/929
0. Telefon: 8-6
lavonta 110, n
vre 600, egész
földre: Havonta
félre 12, egész
detétek díszab
KELET" a tra
sidóság egyette
ja. Cikkeink ut
forrás megjelöl

Nikoc tá
libercáli

A rendkívül di
yet az uralkodó
tett, érdekes kom
politikai körökb
A hírlapíró ny
A uralkodó előt
vozni készül?
— Erre vonat
ég bizonyosan
sz. — A dolg
ár elérkezett v
ny már éppert
Ez a válasz, z
lok összefügg
ését jelentette
ogy a liberális
rtézett. Ezt
"nete", vagyis
a lejár az alk
nyre egy ko
lézenfekvő ve
léstése már es
ny, már épp
ez körülmény
alkalmazkodási
vezette az orsz
Lapedatu szer
berális párt el
fel a közelgő v
A liberális ko
ak hetek, de
se csupán.
A liberálisok
hatalomhoz.
Ha mégis tov
ahogy azt mag
érdemük, vag
m az ellenzók
lek és bizony
sz.

rango

Quiapo de LL
kelő-tábornok i
felkelők győze
onja előtt.
Nagyszerű ha
ez a marcona
hogy kifejezése
ezet és hog
sindenesetre e
észen még e
részt.

Quiapo de LL
működik, hogy
lentette Mad
kelők órákon
Tudjuk, hogy
vek nem igaz
A tények azo
az a kedvezőtli
állatokhatnak,
Eppen ezért
tábornok száma
nakat, amelyel
mával a köztárs
— olyan szemt
előkelő állásu
egyben olyan a
látta a tábornok
gogy tudniillik
olták le bomb
baszk asszonyok
kont ellenkezőle
nemzetieknek
Vagyis Quiapo
s szövetségesei
A rágalom te
kikaról — min
kötetésre írá
átvont az, ig
en bizonyít
ra a t igazs
uo naponta s
Bármilyen na
az az érdek, me
nak — a du
oronzató p
agasztosabb
ok a katól
a vallásoss
szonyokat és